

Aboriginal Affairs and
Northern Development Canada

Affaires autochtones et
Développement du Nord Canada

TAMATKIKLUGIT TAUTUKTIGIT

NAKUUNGIKHIMAYUT NUNAT NUNAVUTMI

Nalunaitkut ilaliutauhimayut iluani titigakhimayut ilitagiyaochimayut amigaittomik ilaliutilaaktut, ilinaa tamatkik-lugiluniit, tukihittiakhimalugulu, inmikku ahinut havaktakhanuluuit atugiakangittuk, akiliktaohimaittumik angigiifaaknaitumiklu, kihimi angiktaugumik.

Apigiyaoniakhutilu:

- Uktukhimalutit nakuukpiaktumik nalaumayumiklu atugialik nutanguktifaaktut;
- Nalunaiktauhimalgut tamaat inkhimayumik tukiliutaanit avatikhait amigailiuktangit, hafumin galu timiuyunnut titigakhimayangit; unalu
- Nalunaiktauhimalgut hamna amigailiufaakhimayuk adjiliugaat hamna ilitagiyauhimayuk havaangit makpigaliukhimayaayuk ukuningat Kaanatam Kavamangit unalu aallamik makpigaliukhimayangit ilaliutauhimaituk ukuningat, hafumingaluniit angigiiktauhimaituklu ukuningat Kaanatam Kavamangit.

Maniliugahuaktut unalu tunikhaiyut piyukhaungittut taimaa kihimi angigiikhimagumik haffuminngat Kaanatam Kavamangit Piyunnauningit aulattitiyangit, Kavamalikiniknut Havakingit unalu Kavamatkut Ikayuutingit Kaanatami (PWGSC).

Naunaittagumaguvit, tugaakvigilugillu ukuninngat
PWGSC uvani: 613-996-6886
uvaniluniit: droitdauteur.copyright@tpsgc-pwgsc.gc.ca.

www.aandc-aadnc.gc.ca
1-800-567-9604
TTY kihimi 1-866-553-0554

QS-Y268-002-EE-A1
Catalogue No. R71-70/2012ELnq
ISSN: 1929-1736

©Kivgaktuiyut Kuiin Piyunnauningit Kaanatami, kivgaktuiyut haffuminngat
Ministangit Inuligiitkunit Pivallidjutingit, 2012

ILUANIITUT UKAGIYAVUT PAKITAANGINI NAUNAITKUT

HIVULIK UKAGIYAHAK	3
NAKUUNGIKHIMAYUT NUNAT NUNAVUTMI NUNAUYAAT	4
KANUGILIULIKTUGUT HAJA	6
Huna pakitauyuk talvani Nakuungikhimayut Nunat Nunavutmi	7
Aalat Atuktaaktut Ukauhit	7
KITIKMEOT	
Kitikmeot Nunaita Nunauyaat	8
CAM-A Sturt Nuvuk	9
CAM-B Hat Kikiktak	10
CAM-C Matheson Nuvuk	11
CAM-D Simpson Tahik	12
CAM-E Keith Kangikhuk	13
Utkuhikmi kangikhinia Nunamiittut Ittiktikvit	14
Tahikyuap Tahia Anugilikiyuhak	15
Huupmik atilik Tahik	16
PIN-B Kliftan Nuvua	17
PIN-C Panaan Haapa	18
PIN-D Ross Nuvuk	19
PIN-E Kiip Peel	20
Ulaapat Kangikhuk/AAida Kangikhuk Uyagakhiukvik	21
KIVALLIK	
Kivallik Nunaita Nunauyaat	22
Ennadaï Tahik	23
Tunnuani Kangikliniup Hilaliqinirnut Naunaitkutikarvik	24
KIKIKTAALUK	
Kikiktaaluk Nunaita Nunauyaat	25
Akatok Kikiktak	26
BAF-5 Rasaluusin Kikiktak	27
Nanuk Kikiktak	28
CAM-F Saakpa Tahik	29
Kiip Kristin	30
FOX-1 Rooli Kikiktak	31
FOX-A Bray Kikiktak	32
FOX-B Nadluardjuk Tahik	33
FOX-C Ekalugad Kangikhukyuak	34
FOX-D Kivitoo	35
FOX-E Duuban Kikiktak	36
Padloping Kikiktak	37
Ikaluiit tuulain imnami nayugagaluanga	38
Nottingham Kikiktak	39
Reetiu Kikiktak	40

HIVULIK UKAGIYAHAK

Angkilangninganut Nunavumi ilauyut amigaitut atukhimayainik nunanik ukiuni avataani. Hapkua ilauyut uyagakhiuktut, uyakangnik kiniktait uvvalu anguyaktut havagutainik ilangit, TUU Lait Nayugait. Ukiuni, hapkua havakhimayut ikayukhimayut nunani hanatiligiyyiik tunivlutik havaakhanik, kaipkaivlutik nutaanik nunakatigiinik, atukniit nunat uvvalu tutkuktuijutainik nunaptingnik ihumapkhakhta.

Kihimi, amigaitut havakpagait kangagaaluk puisingukpagait nunat haja ihuakhatahavut ublumi, uvani ikittunik katitiyut kattakyunik talvunga TUU Lait Nayugait hiamitpiakhimayunut imaalu puisikhimayunut nunat.

Haja, talvani naattaktuk 350 puisikhimayunut nunat ukuatlu ikkakuukvit tahapkua Nunakakkaakhimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Manil-iukniantulu Kanatami (AANDC) munagiyahait tamatkikhugu Nunavut. Atuqhimavlugit una Hilakyuakmik Naunaitkutikakvik uminngat Hiamitpiakhimayunut Hugukhimayuit Nayukvingnit, AANDC hivulliginahuaktangit amigaittut hapkuat attaknakpiakhimayut havakvigaluangit piyukhautauyut. Haffuminngat, 10 nik havakvigaluangit havaktauyagiinngittut kaffigaaluit 25 nik havakvigaluangit tadjja havakhimaagahuaktangit.

Amigaitut hapkua nayugat munagiliktait AANDC-gup ilikuuktut pihimal-gaakhugit tuningmagit nunatik, taamna maliganut kiupkaphugit ublumi maligait atukhugit, imaaluuniin tahapkua ilikuuktut maniigutikpata. nuna talvanga utikpaktut Kanatap Kavamaanut (una Kuit), havaktiuplutik talvunga Kui-mut, AANDC munagiliktait havaktauyuhanut nuna utiknahuak-lugu hivuliktut havaliktinatik-aajikutagiyainutlu havaktauyuhat.

Taamna Kanatap Kavamaa ilitagiyait ukuat puisikhimayunut nunat munagi-tiaktauyuhat inuuhiit ukuatlu munagitiakniit Nunavutmiut, munagitiaklugit nuna, immat, anikhaaktaktavutlu imaalu mikhilaaknahuaklugu aannik-tailinik mikhainut tuulait nayugait.

Ikayuknahuaklugu mikhaanut, AANDC hanavagaat puisikhimayunut nunat Atanguyat Atuktahaat Maligalaak 2002mi. Uplumi, AANDC's puisikhi-mayunut nunat halumaktiknahuakniantu Ikaluitmi havakpiaktut munagi-nahuakhugu taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik amigaitut halumaitkiyat puisikhimaluakpiahimayut nunat ihumaliklutik havaligiamingni utiktinikmut nunanik hivuliktut ilinahuaklugit aalat tuulait naguyait.

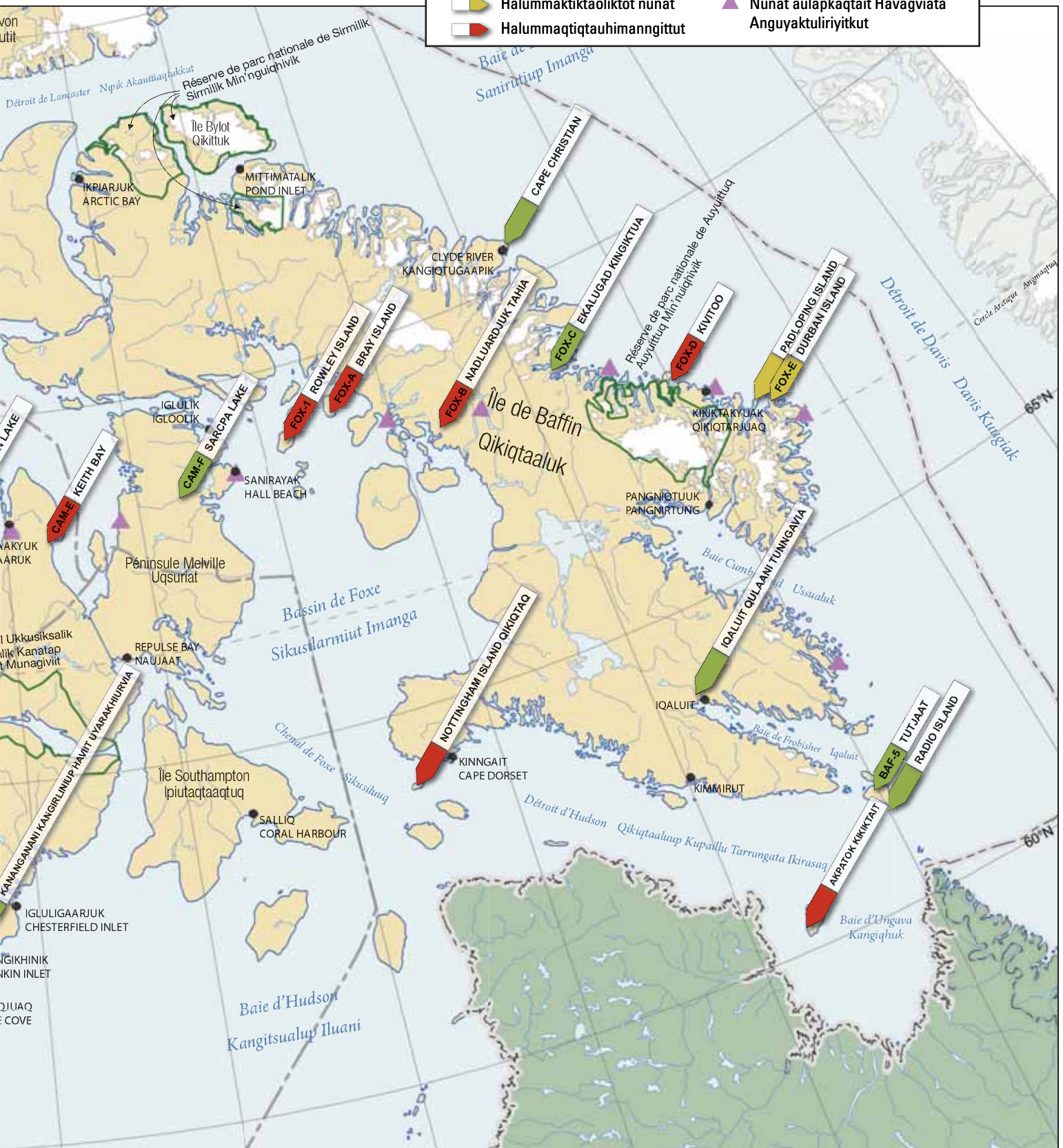
Kihimi, hamna naamangituk halumaktigiagani ikpakhat halumaihimayainik. Katitikhimayut maligat ukuatlu maligalaat havaktauyut atulikhutik piyaangini nunat atukniit havagiangini uplumi pilimaigiangini inuknut unaluuniin nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktaktavutlu aaniaknak-tunik akagu, ilaulugit Nunatiat ukuatlu Nunavut Uyagahiuknikkut Malikta-hat Titigakhimayut, Nunavut Nunainut Atukniinut Maligahat, ukuatlu Uyagakhiukvik Nayugaini nuna Utingnahuaklugu Hivuliktut Maligalaahaa Nunavut.

Taamna Kanatap Kavamaa munagitiakgumayait Kanatap Tunnuani ukuatlu inuinaknik hamani nunakakkaaktut. Taimaa kangikhiyakkut halumak-tauyuhak puisikhimayunut nunat uplumi imaalu taimailifaaktaililugulu akagu.

Havakhat

- Halimmaktigakhat nunat
- Halummaktiaktoiktot nunat
- Halummaqtigtauhimangittut

- Ibukaknit
- Nunat aulapkaqtait Havagviata Anguyaktuliriyitkut

KANUGILIULIKTUGUT HAJA

HAVAHAHAK INIKKAAKLUGU TUKLIANUT NUUTLUTIK AAHIIT

Ilihimalikguptigu puisikhimayuk tuulait nayugaak naunaikhugu, imaalu manihaa tiguyayagi-ikhuni, naunaiktuk apkutihakut mikhaanut kanugiliuliktugut haja. Apihuhugit Nunavutmiut hivulikpaakmit ukagiligaptigu ublumimut atuktahakut imaalu ukauhut tuhakpaktavut ihumagitiaklugit piniaktavut imaalu ihumaliugupta ihumaginiaktavut.

- 1 Naunaiklugit Nayugat Puisikhimayut:** Atulikaaktuk puisikhimayunut nunat tikkuaktauyut atukhugit hulivagianginnit (kingulikmit unaluuniin hajalu), talvani unaluuniin haniani tuulait nayugaata. Talvani haja 350 puisikhimayunut nunat naunaihimayut Nunavutmi. Tamatkingittut ukuat nayugat pikaktuhat kilaminuak nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik.
- 2 Kangagaaluk Kanuk Pivagiangita Nuniaklutik:** Atauhikmik tuulait nayugaa tikkuaktaukpat talvunga nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik, tamaita titigaktauhimayut kangamit mikhaanut tuulait nayugaani katittauluni imaalu kunniaktauluni.
- 3 Havaktahat 1 unalu Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu Nayugainut Uuktuktaunianut:** Una tuniyuk hivulikmi tautuknia aajikiilikhutik kanuk ittaangit puisikhimanik ukuatlu tuulait nayugaata kangittaakhaita. Hapkua ilauyut hivulikmi tautuknia uuktuktut ilitagiyaangini puisihat ihumaalutigiyayut.
- 4 Nappaliktuklugit Puisikhimayuk Nayugait Atuklugit tahapkua Kanatap Katimayiita Ministait talvunga nuna, immat, anikhaaktakpaktavutlu (CCME) Kanatami Nappaliktuinik naunaitkutihanic hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat (NCSCS):** Atuklugit titikat katitikhimayut talvani havaktautitlugu taamna Havaktahat 1 unalu Havaktahak 2 nayugainut uuktuktaunianut, taamna tuulait nayugaa nappaliktavuktuk atukhugu taamna Kanatap Nappaliktuinik Naunaitkutihanic Hanalgutit. Paakkagu halumaktiknahuaknianut manikaknianut maliktahat titigakhimayut, illauhimayuk talvunga puisikhimayunut nunat halumaktiknahuaknianut kakugungukat Atuktahaktik Havaahak.
- 5 Havaktahak 3 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu Nayugainut Uuktuktaunianut:** Naunaitkiyamik tuulait nayugaa kunniaktahamingnik havakpaktut tahapkununga tugaaktihimayut ihumaalutigiyayut.
- 6 Nappaliktukfaaklugit tahapkua Nayugait Atuklugit taamna CCME Kanatami Nappaliktutitkhat naunaigiangini hanajut:** Atuklugit titikkat katitigiikhimayut talvunga Havaktahak 3 kunniaktamingnik, nutaak NCSCS nappahaa tuniyautaktuk talvunga havaahamut.
- 7 Hanaluni taafumingga Utigiaganut nuna Hivuliktut Huliyaamingni Naunaiyagiiktaktik (RAP):** Havaaktahak utiktinahuaklugu nuna hivuliktut havaliktinagu tuulait nayugaa havaktaukpat, imaalu nunalaat ihumayainik apihuilgaakluta naunaigiangita kanuk ihuatkiyamik havagianganani.
- 8 Havaliklugu RAP:** Hapkua ilauyut amigaiyaktut Havaktahat:
 - Havaktit ahianit havaakaktunit – AANDC havakatigiplugit Havaahanut Ilihimpakaiyut ukuatlu Kanatap Kavamaata Ikayuktigingit (PWGSC) tuniyamingni angigutmik titikhimayumik talvunga nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaahamut. Una nuuhimayaat talvunga MERX-mut, taamna Kanatap Kavamaata kagitayukat uuktugiami havaahanut naunaitkutit tuulait nayugaa.
 - Maligakkut pitkuhimayut unalu laisihaknikmut maliktahait – AANDC uuktupaktut tamainut piyuhut Maligakkut pitkuhimayut pitkuhimayut laisihat.
 - Upitkumik havaliklutik – Atauhikmik taamna angigutmik titikhimayuk tuniyaukpat, naunaigiikhimayuk havaktihak upalungaiyalikkagit tahapkua akhaluutit talvunga tuulait nayugainut. Nunalaami tuhaktititutik apihuiniaktut tikitinagu taamna upitkumik havaliklutik ilihimpaklugit apihuklugitlu inuit tahamaniitut uuminga havaahak ihumagiyaktik.
 - Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik – Taamna tuulait nayugaa havaktauyagiiktuk talvani titigakhimayuk talvani RAP.
 - Umiktigiligamik – Akhaluutit ahivaktauhimayut tahapkunanit taamna tuulait nayugaa atauhikmik taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik inikkat.
- 9 Ihuagiyaunia Uuktuktut unalu Kingulipaakmik Ukagiyait:** Havaktit angiktait kunniakkaakhugit ukuat titikat tahapkua nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik ihuaktumik iniktiktaat. Aalattauk nunalaami apihuiyut ilihimpakailutiklu pilikniaktut atauhikmik taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik inikkat.
- 10 Hivituyumi Munagilutik Kunniaklutiklu:** Atuktauniaknikkat, AANDC iliugaktigiyuk ukiut 25ni hivituyumi munagininik kunniakniklu halumaktiknahuaknianut piyaangini taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik unalu hivituyumi ihuinaangnahugilugu munaginiit tikhinahuakniit tikitpata.

Hunauva Kanatami puisikhimayunut nunat Nappalik-tuutikhat naunaigiangiini hanajut?

Taamna hanalgut atuktahak talvunga nappaliugut puisikhimayunut nunat atikaktuk Kanatami Nappalikuinik naunaitkutihani hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat (NCSCS). Taamna NCSCS atuktauvaktuk uuktugiangani hivulikmik taamna pivaktuk kablunaat kauyimayaitnut unalu kagitauyakut havaaktut ikayuktaunik ihivgiugiangiini nayugat taikununga ihumagilugit hajalu kanuginigiahaita unaluunin ihumaalutigiplugit inuknut inuuhinut unaluunin tahapkua nuna, immat, anikhaaktaktavutlu. Tamaita puisikhimayunut nunat talvani AANDC-gup Nunaptingni atuktahait tamayat uvagut takulimaitavut kihiani angiktautinata malikhugu tafumunga NCSCS tahapkua hapkununga iluinut naunaikaaklugit:

Klaas 1: Kingitkiyak hivuliyuyukhat havaktaulikkata

Klaas 2: Tukliuyuhak havaktaulikkata

Klaas 3: Pingahuat havaktaulikkata

Klaas N: Kinguliyuyuhak havaktaulikkata

Klaas I: Ilihimaluangiingitigun titigainmat huliynaituk

Nayugat tahapkua naunaiyakhimayut talvunga Klaas 1 naunaiyagiikhimaliktut kitu hivuliyuyuhak unalu ilauyuhak talvunga puisikhimayunut nunat halumaktiknahuakniantut's Kakungungkat Atuktuhaktik Havaahak.

Huna pakitauniakka talvani Nakuungikhimayut Nunat Nunavutmi?

Tahapkua tingmigalittut hunalikaat unalu aaniaknaktunik pakitauvaktut nakuungikhimayut nunat Nunavutmi. Ilangit tingmigalittut hunalikaat taima ittut kihimi ayungnakhitiyuk talvunga hanaligamijuk taamna tuulait nayugait, huli aalat kagijiyauhimayut humutlikak ihumaplutik atauhikmut atuktuhak. Ataani takuniakka naunaiyagiangiini mikhaanut ilangit angiyut puiguknaitut puisihat unalu aaniaknaktunik talvani pakikattaknaktut talvani nakuungikhimayuni Nunaini Nunavut.

Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk: Hikuliatut ittumik pikaktuk atukattakpaktaat ikualalimaitman insaliisigiplugu 1970ni atugungnaiktaat. Aaniaknakiakniagunghiyuk anikhaagungni.

Hajjukaapinguuk: Nunamit pakihimayut daimanit uvangalu uyaganit pihimayuk, unatauk ilaupluni nuna katitikhimayuk ukuninga kaasiliit, ukhuyuat unalu ivyuyuk ukhuk. Hajjukaapinguuk atuktauvaktut unakutigiplugit, kuliktuutigiplugulu unalu ukhugiplugu akhaluutinut. Tiguyaungitpat unaluunin tutkuktaungitpat ihuaktumik, kuhiktaliktaaktut unalu kuvigaaklutiklu, talvanga puisiktaaktaa nuna unalu imak.

Uyagak havikaktuk: Ukumaituk havik ilauvaktut ukuningga minguat, paatulit unalu hajjukaapin atuknia, ukuninga havikaktut kaasiliit.

PSiiPiit: Una ilihimayakut imaa taivagaat palikloaniitit paifinas, ukhuktut ittut tingmigalittut hunalikaat taamna kagijiyauhimayut tafumunga nayugat niklaktigijutihak atuknia tahapkua algyaktuktut akhaluutit unaluunin aalatkiit ukuat minguit atuklugit immaktailiyaangani. Ihuaktumik igitaungitpata, PSiiPiit puisiktititaaktut nunamik, anikhaaktaptingnik unalu imak, uuktukhunguyavut nekyutit nikainik.

Inukmut Aaniaknaktuk: Kimaktauhimayut iklukpat, ukuninga ikluhak, milviit unalu pakitijutit havakpakpat, kitu auyuk kakugu unalu imailiniaktuk kakugu aaniaknahuakunakhiluni.

Zink: Ukumaituk havik pakitauyuk taimaa nunami, immat, anikhaaktaktavutlu unalu kaatauvaktut inuit pualgikhuligaangata. Zink atuktauvaktut talvani hanalgutitut unalu talvani kangani aalat havgit tafumunga ikayukpaktuk katinaktailinikmut. Amigaitpalaakata Zink huungiktaaktaa nuna, immat, anikhaaktaktavutlu.

Aalat Atuktaaktut Ukauhit

Puisihak: Hunalikaak kahaktaaktavut, puisiliukhimayuk, timiptingni, unaluunin batuliit ittut tingmigalittut hunalikaak talvani anikhaaktaktakut, nuna, unaluunin imak taamna kahakpagait kanuklikaak inuit, nekyutit unaluunin nunami, immat, anikhaaktaktavutlu. Kitulikaak puisihak tingmigalittut hunalikaat ukuningga ivyuhimayuk amigaikhtuk taamna avatkut-tugit tunnumiit titikniit unaluunin kitu nauhimaituk imminik nunami, immat, anikhaaktaktavutlu.

Puisikhimayuk tuulait nayugaa: Tuulait nayugaa talvani kitu tingmigalittut hunalikaat amigaitpalaak tingmivaktut ihuagittuk imaalu aaniaknaktuk, unaluunin aaniaknaktuk, aaniaknaktuk tafumunga inuknut inuuhinut unaluunin nunami, immat, anikhaaktaktavutlu, unaluunin avatkutpagaa hakyakhimayuhak naunaikhimayait talvani maligalaat ukuatlu maligalaat atugutihaini.

TUU Lait: Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiingni (TUULAIT) Tuulait atuktauvaktut talvani 1950ni unalu 1960ni tafumunga ukaklugit titigakhimayut tamatkikhugu talvani Tunnuani unalu takyut uataani. Ukuningga nutaat kagitauyakut atukpaligamigit naunaiktut tahapkua atuktaulimaiktuuniktit utukangukpalaagamik ihumait tahapkua kagitauyut, unalu ilangit kimaktauyut talvani 1960ni. Nunakakkaakhimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Manilukniantut Kanatami unalu Aviktukhimayut Havakviit Kanatami Anguyaknigup Mikhaanut munagivaktut talvunga utiktinikmut nunanik hivuliklut ilinahuaklugit ukuat nayugat.

Kanittumut Naalaut: Kanittumut Naalaut iklukpat (SRRtkut) inukangittut iklukpat hanavaktut talvani 1990ni amigaivaktut umikhimayut tuulait.

Utiknahuaklugu Hivuliklut: utiknahuaknia tahapkunanik nunat pualgikhukhimayunik talvunga hivuliklut unaluunin atuktaaliklugu hunamutlikaak.

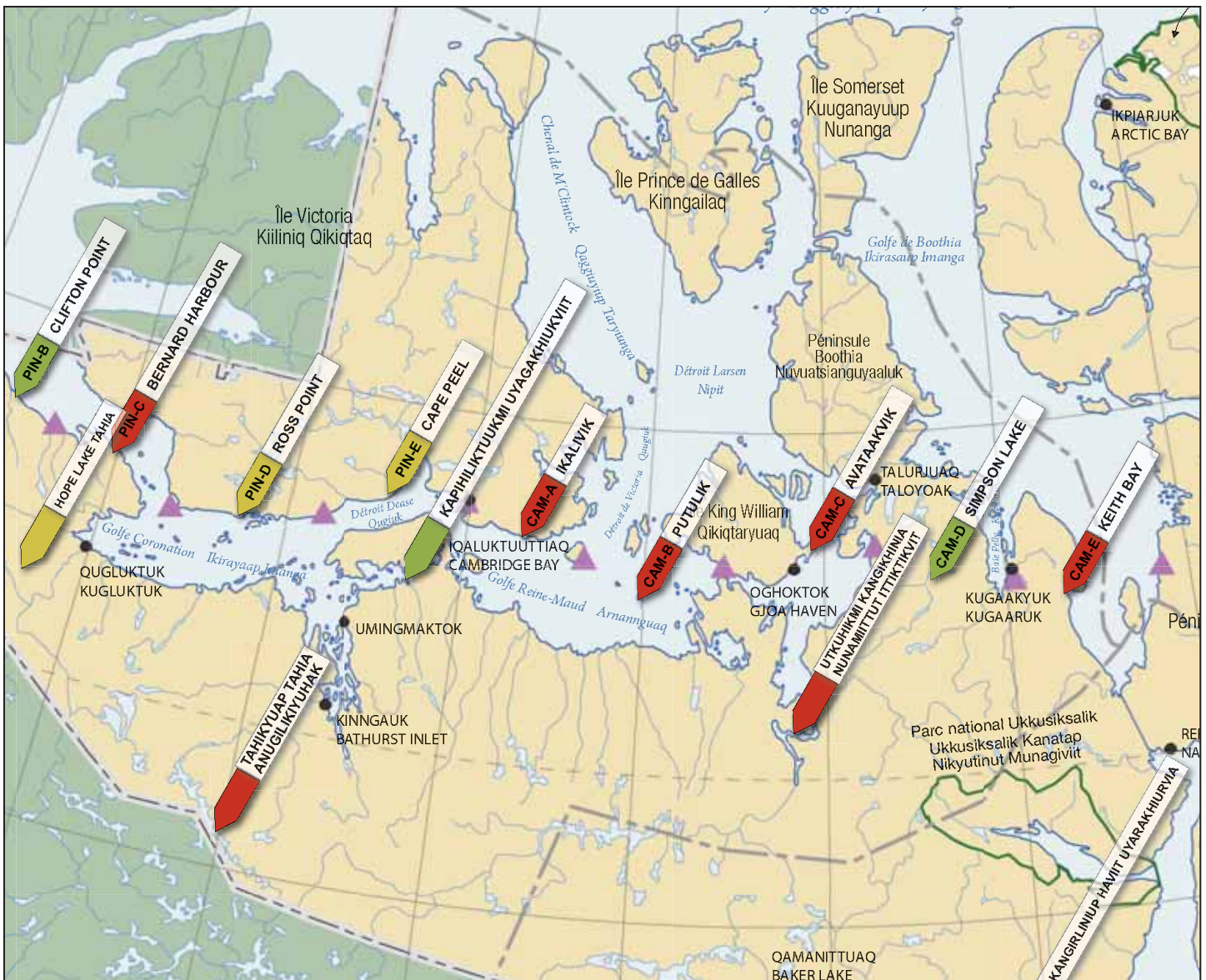
Nuna utiknahuaklugu hivuliklut havaliktinatik: Unguvaktinait, mikhilaakniit unaluunin nutkankniantut nauyut tahapkua tingmigalittut hunalikaat, kimaktauhimayut unaluunin aaniaknaktut tamayat tuulait nayugait tafumunga pittaaililugu imaaluunin mikhilaaknahuaklugit munaginahuaklugit nuna, immat, anikhaaktaktavutlu unaluunin inuknut aaniaktailiniit.

Utiktitknahuaknikmut Hivumuugutihak Titigakhimayuk: Havaaktahak utiktinahuaklugu nuna hivuliklut havaliktinagu tuulait nayugaa. Nunalaanit tuhaknahuakpaktut tuhaktivahutiklu havakniitnut.

Kimaktauyuhak Ikkakuk: kimaktauyuhak Ikkakuk uyagahiuknikmit.

KITIKMEOT NUNAITA NUNAUYAAT

- **Havaktauyagiiktuk**
- **Talvani progress**
- **Havaktauyagiingittuq**

CAM-A (Sturt Nuvuk)

Naituk Okagiyahak

CAM-A iliyauhimayuk pingangnaani hinaangani Kiilinip Kikiktaani, naanginaaktaaktuk 80 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kaffiiktaklugu unghahiktilanga kivaliani Ikaluktuutiap Kangikhuani. Talvaniihangittut Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayauyuk unalu havakpaktut talvani 1956mit tafumunga 1963mi. Taamna iklukpat talvani ilagiyait ikluhak, iklupaklu tuhagiamingni alguyakakvik, ukhukyuat tutkukviit, milvihak, unalu akyagiamingni ukumaitunik milvihamingnik hanayut hinaani. Ikluhak unalu akhaluutit unguvaktavuktut talvanga tulait nayugaanit talvani atulikaaktitlugu 1970, avalikhugu uyagangukhi-mayuk nayugait. Tahapkuat ukhukyuat tutkukviit kattakuyuat unalu ukhukyuakaktuk tukhuat unguvaktavuktut talvanga kakugungukman.

Talvani 2010mi, AANDC's puisikhiyayunut nunat halumaktiknahuakniantut iniktaat nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu, utukanik hanalgutininik kinikhianik unalu nuna uyakatlu kanugitaahaita kinikhianik kunniaktamingniks tahapkuat tuulait nayugaa.

Huuktauk una puisikhiyayuk tuulait nayugaa?

Tahapkuat tuulait nayugaa pikaktut uyagaliaktakviit, ikkakuukviit unalu PiiSiiPiit- unalu katmium-mik atilik-puisikhiyayuk nuna. PiiSiiPiit iliyauhimayut talvani amigaikpiakhimayuniktuk haniini tahapkuat anakmik kuvi-gakviit haniani. Kihiani tamaita kihimi atauhik iklukpat unguvaktavuktut, tamatkivyakhugit tahapkuat ikkakuk tahapkunanit aalat iklukpat ittuk huli tahamani tahapkuat tuulait nayugaini.

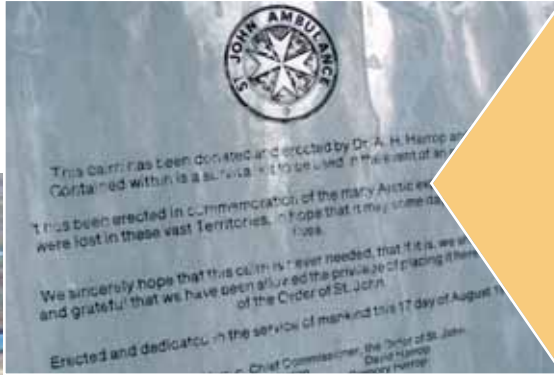
Hulivalikkat tuulait nayugaini?

AANDC's puisikhiyayunut nunat halumaktiknahuakniantut iniktiktauyuk tahapkuat utifaaknahuaklugit havagiamingni hivumut talvunga tuulait nayugaini tugaaklugu Maatsi 2011mi.

Kakugu hanayuhak

2012mi, AANDC unalu Havaahanut Ilihimapkaiyut ukuatlu Kanatap Kava-maata Ikyuktigingit (PWGSC) havakatigiikniaktut tuniyamingni Uutukuinik havaahamut talvunga nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik. nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik piniaknahunugiyut tafumunga aulaktikniaktut talvani 2013mi, unalu iniktauluni 2015 tikitpat.

Tingmitmit Piksaliukhiyayuk tautukhugu havakvik.

ILIHIMAYAHAK

Una atilik naunaitkut napaktavuktut talvani CAM-A-mi tuulait nayugaa 1976mi uuma Dr. A.H. Harrop, tamna Atanguyayyak tahapkua Uatamik atilik Sint Jaan. Imalgit inuujutihanik, ihumagiplugu tahapkua "amigaitunut nunaptingni hanguyut kinikhiaplutik kitu inungit tamakpaktut uvani angiyumi nunavupingni, talvani Huupmik atilik taamna ilaani atuktauniaktut inuuyangini inuit."

→ CAM-B (Hat Kikiktak)

Naituk Okagiyahak

CAM-B iliyauhimayuk Hat Kikiktakmut, mikiyuk kikiktak talvani Kuin Maat Kangikhuani nattaaktuk 175 unгахиктилаага икаакник атахикмик пihugungni kafiiktaklugu unгахиктилаага pingannamut ualiniкмтулу haatlugu Ukhuktuuk unalu 220 unгахиктилаага икаакник атахикмик пihugungni kafiiktaklugu unгахиктилаага pingangnaani kivaliani таafuma Ikaluktuutiap Kangikhuani. Talvaniihangittut Unгахиктунut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayauyuk unalu havakpaktut talvani 1956mit tafumunga 1963. Tahapkuat iklupat ilagiyait ikluhat, iklupaku tuhagiamingni alguyakakvik, ukhuyuat tutkukviit, milvihak, unalu tamayakakvik hinaalikkaangamik. amigaitut ikluhat angivitpagait 1990ni, unalu Kanittumut Naalaut (SRR) Iklupak hanayauyuk tahapkua nayugait utiknahuaklugit hivulikttut tuulait nayugaa.

Kiyuyi ikkakuk talvani tahapkuat CAM-B (Hat Kikiktak) tuulait nayugaa. Iklupakakvik atuktauguiktuk takunaktuk.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Ikkakuk tahapkuat tuulait nayugaa malikhugu ukuningga kattakyuit unalu uyagaliaktakviit, kitu pikaktaaktuk Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniak-naktuk. Nunat piyut puisikhimayut ukuningga PSiiPiit, Haijukaapinguuk, zink unalu Kaapa.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

Talvani 2008, AANDC's puisikhimayunut nunat halumaktiknahuaknianut iniktaat Havaktahak 3 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut. Tahapkuat SRR nutkakhimaitumik angmau-mavaktuk talvani tahapkuat CAM-B tuulait nayugaa.

Kakugu hanayuhat

AANDC havaliktut naunaiknahuaklugu kukugu hanayuhat tafuma tuulait nayugaa.

Kiyut hiamihimayut talvani CAM-Bmi Hat Kikiktaani. Kimmakhimayuk iklu takunaktuk unгахивыaktuk.

CAM-C (Matheson Nuvuk)

Naituk Okagiyahak

CAM-C iliyauhimayuk malguk unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilanga nunami talvani pingangnaata hinaap King William Kikiktaata, naanginaktaaktuk 30 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilanga northeast of Ukhuktuuk. Talvanihangittut Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayuyuk unalu havakpaktut talvani 1956mit tafumunga 1963. Tahapkuat iklukpat ilagiyait ikluhak, iklupaklu tuhagiamingni alguyakavik, ukhukyuat tutkukviit iklukpat, milvihak, unalu hinaani mitvihak. Kimaktaungmata tahapkua tulait nayugait 1963mi, tahapkuat ikluhak angivitpagait. Tahapkuat avaliikhugit talvani CAM-C hanahimayut uyagan-gukhimayuk iklukpat nayugait.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Tahapkua nunat talvani tuulait nayugaa puisikhimayut ukuningga PSiiPit unalu Uyagak havikaktuk. Ikkakuk talvani tuulait nayugani, tahapkunanit havik unalu alguyat ikkakuk talvungiklupaklu tuhagiamingni alguyakavik iukkaktuuniktuk.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

Havaktahat 1 unalu Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uktuktaunianut havaktitihimayut talvani 1992mi. Ihuakhafaaktauhimayuk Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu Nayugait Kunniaktamingnik iniktauyuk talvani Aakus 2011mi. AANDC iniktiliktaat tafuma Kanatami Nappaliktuinik naunaitkutihanic hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat nappahaa tafuma tuulait nayugaa.

Kakugu hanayuhat

AANDC havaliktut naunaiknahuaklugu kukugu hanayuhat talvani tuulait nayugaani.

Iukahimayuk napagiak talvani tahapkuat CAM-C (Matheson Nuvuk) tuulait nayugaa.

→ CAM-D (Simpson Tahik)

Naituk Okagiyahak

CAM-D iliyauhimayuk nattaaktuk 120 unghahiktalaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktalanga pingangnaani kivaliani taafuma Taloyoak, 100 unghahiktalaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktalanga kivaliani Ukhuktuuk, unalu 80 unghahiktalaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktalanga uataani Kugaaruk. Talvaniihangittut Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayauyuk unalu havakpaktut talvani tuulait nayugaa 1956mit tafumunga 1963. Tuniyauhimayuk tafumunga Nunakakkaahimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Maniliuknianutlu Kanatami (AANDC) talvani 1970ni. Talvani 1989, Aviktukhimayut Havakviit Kanatami Anguyaknigup Mikhaanut hanavaktut an inukangittuk Kanittumut Naalaut (SRR) iklukpak ilangani talvunga tuulait nayugaa.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Amigaivvyaktut iukkakhimayut ikluhat, aaniknaktut unalu aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakuk (ilagiplugit Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktut unalu avatkuttugu 6,000 kattakyuit), unalu atauhik angiyuk ikkakuukvik ittuk talvani tuulait nayugaani umigiiktulugu. Nayugat nunami puisikhimayuk ukuningga ukumaituk havgit, Haijukaapinguuk, unalu PSiiPiit.

Kimmakhimayut akhaluutit talvani CAM-Dmi havaktautinagu utiknahuakhugu hivuliktut nuna havaliktinagu.

ILIHIMAYAHAK

CAM-D nunakaktuk tafumami amigaitunit nekyutikantikmi. Takukatakaktut, amigaikpaktut huna kullinik katimayunik takunakhivaktuk ilangit amigaitkiyavaktut talvani tuulait nayugaani. Amakut, tigianiat, ukuatlu akhat tikikattakpaktut.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut Havaliktinatik Iniktuk

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik una tuulait nayugaa iniktaat talvani Saptaiipa 2011mi, unalu kingulikpaakmi umiktigiligamik akhaluutitnik piniaknahugiyut tafumunga inikniktiklugu Saptaiipa 2012mi. Havaahat il-lauyut:

- Pualgikhukniit unalu munaginia nunap imalgit mikiyumik naunaikutami puisikhimanik talvani havatiakhimayumi uyagaktakvikmi;
- Pualgikhukniit, puuktukniit unalu aulaktikniit nananik imalgit kingiktuk-uuktutaa puisikhimanik tafumunga ausaimi ikkakuukvihak;
- Katitakniit unalu illiugakniit aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakut talvani havatiakhimayumi uyagaktakvikmi; unalu
- Katitakniit, puuktukniit unalu aullaktittinik uumingga aaniknaktut ikkakut tafumunga ausaimi ikkakuukvihak.

Una \$18 milliat nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaak unalu tangmaakvik hanayauyukhak angigutmik titikhimayuk talvunga tuulait nayugaa tuniyauyuk Kudlik hanayauyukhak, Inuup-nanminia havaak ilikuugutaa Ikaluitmiituk, Nunavutmi.

Havaahak tamatkikiakhugit atuktahatik havaahat havagumayunut inuutait talvani kanitkiyat nunalaat, Kugaaruk unalu Ukhuktuuk. Ilagiplugu taafuma angigutmik titikhimayuk, Kudlik hanayauyukhak angiktuk tafumunga havaahanik naatlugu 51 tautuklugu 100mik piguvit unalu Inuinaknik havaktikaklutik (ilikuuktut havaktit ikayuktitaayut-Havaktit ahianit havaakaktunit unalu/unaluuniin Hivuliulutik) naatlugu 89 tautuklugu 100mik piguvit.

Kakugu hanayuhat

Uptikumik umiktigiligamik inikkat 2012mi, AANDC piniaktut havaliklugu ukiut 25ni munagijutihak unalu kunniagiamingni atuktahatik talvunga CAM-D tuulait nayugaa piyaangini nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havagumayatik inikmata.

CAM-E (Keith Kangikhuk)

Naituk Okagiyahak

CAM-E iliyauhimayuk talvani Keith Kangikhuk talvanilu Simpson Peninsula, nattaaktuk 60 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktak-lugu unghiktilanga kivaliani Kugaaruk. Talvaniihangittut Unghiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayauyuk unalu havakpak-tut talvani tuulait nayugaa 1956mit tafumunga 1963. Tamna iklukpat ilayut iklukpaknik, ikkupaku tuhagiamingni alguyakakvik, ukhukyuat tutkukviit iklukpat, milvihak, unalu tamayakakvik hinaalikkaangamik. amigaitut tahapkunani ikluhat ahivaktauhimaliktut, avalikhugu nayugait.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Tamna tuulait nayugaa pikaktuk ikkakuk, kattakyuit ukuningga ilihimangitait hunauyaahaita iluit unalu aalat kimaktauhimayut taamna puukhimaitut. nuna puisikhimayuk ukuningga PSiiPiit pakitautaktut talvani amigaivyaktut nayugat haniani tuulait nayugaani, ilaulugit nayugat avataatiguukhugit tahapkua ikkakuukviit, uyagaliaktakviit, hinaani talvanilu milvikmi. Taamnalununa puisikhimayuk ukuningga kupilgut tukutigutait unalu ukumaituk havgit ukuninga Kaapa, katmium-mik atilik, uyagak havikaktuk, unalu Zink.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

Havaktahak 1 unalu 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut Uuktuktauniinut havaktitihimayut talvani 1994mi. Ihuakhafaak-tauhimayuk Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut iniktauyuk talvani Aakus 2011mi. AANDC iniktiliktaat tafuma Kanatami Nappalikuinik naunaitkutihani hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat nappahaa tafuma tuulait nayugaata.

Kakugu hanayuhat

AANDC havaliktut naunaiknahuaklugu kukugu hanayuhat una tuulait nayugaa.

Tingmitmit Piksaliukhimayuk tautukhugu havakvik.

→ Utkuhikmi Kangikhinia Nunamiittut Ittiktikvit

Naituk Okagiyahak

Utkuhikmi kangikhinia Nunamiittut Ittiktikvit tuulait nayugaa iliyauhimayuk naanginaaktak 185 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafi-iktaklugu unghiktilanga pingangnaani Ukhuktuuk. Tuniyuhanik situanut ikalukhiuviliukpaktut tuulait nayugaa talvani 1980mi. Kimaktauhimayuk nanminiinit, unalu atugutaalu nunap nungupluni 2000mi.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Tamna tuulait nayugaa haja pikaktut nain ikluhat, malguk anakviit, kulit kainat, malguk imaitut katakyuit atuktahatik kimakhimayait, angiyut imaitut ukhukyuat kattakyuk, kulliktuutihak ingnikut, malguk ikakuukviit, unalu malguk ikualattiniit. Talvani ihumayugut aktiilaanga 14 kiupik miita - nappa taamna kafiiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitut aahiit pilugu ukhukyuat-unalu havik-puisikhimayuk nunat.

Hulivalikkat talvani una tuulait nayugaa?

Tamna nunalaak Ukhuktuuk tuyuktut kulinik inuknik ikayuktuhanik talvunga tuulait nayugaa talvani Aakus 2007mi tafumunga halumaktikhugu nakuhiplugu.

Talvani Aakus 2010mi, AANDC havaktivivaktuk Havaktahak 1 unalu ilainainik Havaktahak 2 nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu tuulait nayugaa kunniaktamingnik tahapkunani Utkuhikmi Kangiklinik tuulait nayugaa. Talvani Aakus 2011mi, AANDC havaktivivaktuk ayungnatkiyamik Havaktahak 2 kunniaktamingnik, ilagiplugit unalu Imakmik uuktuktut unalu kimilguklugu hunamik pakitiniagungnahivut.

Kakugu hanayuhat

Manikhakkata, AANDC piniaktut upihunguyut 2012mi-2013milu ukuningga Maligakut pitkuhimayut angiktaukpata unalu pipktaukpata talvunga nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik tahapkunani tuulait nayugaa.

Taamna tuulait nayugaa, iliyauhimayuk hivuniptingni Nunahait Inuit, tuniyauniaktut talvunga Kitikmeot Inuit Katujikatigiit tamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik inikkat, malikhugu tamna Nunavut Nunaptingnik Tiguhigamik Angigutaat.

Ukuat ikluhat, tahapkaa kimaktauyut talvani utkuani Nunamiittut Ittiktikvit tuulait nayugagaluangani, tahapkaa ilauvaktut ikalukhiukviup ittiktikviguanga.

Tahikyuap Tahia Anugilikiyuhak

Naituk Okagiyahak

Taamna Tahikyuap Tahia Anugilikiyuhak tuulait nayugaa iliyauhimayuk nattaaktuk 190 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilaanga pingannamut ualinikmutlu haatlugu Kingaup Kangiklinik unalu 330 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilaanga Kugluktup pingangnaani. Mikkanuak tangmaakvik hanayauvaktuk unalu havakpaktut talvani tamna tuulait nayugaani ukunanit Pacific Western Airlines (PWA) talvani havaktautitlugu talvani hanayauyuhak tahapkunani Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait. Talvani 1978, Havakvik Aviktukhimayuni Akhaluutikut, Imakuukhutik, imaalu Tingmiplutik Kanatap niuvikpagaat tamna tuulait nayugaa tafumunga tuhaktaalakipluni unalu ulamniktailjūt ihuakhipluni iklukpamit. Talvani 1984mi, tahapkua Kugluktup Anguniaktiit ukuatlu Nani-giatuktut Katimayit munagilikaat tamna tuulait nayugaani iktuk iklu.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Tamna tuulait nayugaa haja pikaktut avaliiktut tallimanit ikluhat (anguniaktut hiniktakvihaat, ikluupaluak, ingnikutikakvik kuliktugiami unalu malguk mikiyuk Reetiu tamayautit); malguk ikkakuukviit pikakpiakhutik amigaitunik havigalgit ikkakuhat unalu ikualativik; milvihak; unalu hitamat ukhukyuakakviit. Talvani ihumayugut aktilaanga 505 kiupik miita - nappa taamna kafiiktaklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutit aahiit pilugu haviit unalu haijukaapin-kahaktauhimayut nuna talvani tamna tuulait nayugaa, ukuatlu aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakuk.

Tingmitmit Piksaliukhimayuk tautukhugu havakvik.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

AANDC inikaat Havaktahat 1 unalu Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut talvani 2010mi. Taimailpaktayuk talvangaanit attiktauyuk imaatut Klaas 1 Nayugait malikhugu taamna Kanatami Nappaliktuinik naunaitkutihanik hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat.

Kakugu hanayuhak

AANDC Kunniaktitiniakktut Havaktahak 3 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut 2012mi. Atukhugu ihumaliuktut hivituyumik kunniaktamingnik havaak, unalu manikhakkata, AANDC upiniaktut tafumunga hanaluni hivumuugutihamik utiktinahuaklugu nuna hivuliktut havaliktinagu tuulait nayugaa.

Atauhiata ikluhat kimaktait talvani tamna tuulait nayugaa tahapkunani atigaluanga Tahikyuak.

→ Huupmik atilik Tahik

Naituk Okagiyahak

Taamna Huupmik atilik Tahik havaahak nayugaa pikaktuk katittauhimayut tallimat ilikuuktut nayugat, taafuminga Huupmik atilik Tahik angitkiyayuk. Iliyauhimayuk nattaaktuk 55mit 75mut unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga pingannamut ualinikmutlu haatlugu Kugluktup. Puisikhimanik tamaita nayugat taimaatut pihimayut talvanga uyagahiukhutik kinnikhiayut unalu aajikutagiyainutlu havak-tauryuhat taimailiuliktut 1960ni imaalu taimaalihaakhutik 1980ni.

Huupmik atilik Tahik iliyauhimayuk naatagunghahiyuk 75 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga pingannamut ualinikmutlu haatlugu Kugluktup pingannaani hinaata taafuma Huupmik atilik Tahik. Malguk ilikuuktuk havaktitvaktuk uyagahiukhutik kinnikhiayut hulivagiahaita tahapkunani tuulait nayugaini talvani 1960ni, kihimi taamna tuulait nayugaa kimaktauhimayut tikitinagit kitulikaak uyagahiuktut piliktut.

Haski Kuganuak ilakaktuk malguk mikiyut nayugat haniani attikhimaippit tahap naanginaktaaktuk 55 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga pingannamut ualinikmutlu haatlugu Kugluktup. Hivulikpaami atuknia tahapkunani tavanigaaluk pingangnaani tuulait nayugaa ilihimangitaktut. Tunnuani tuulait nayugaata atuktauhimayuk ukuninga ilikuuktut nanminiktut talvani atulikaaktitlugu 1980ni kinikhiayut tangmaakvigilikpaagaat.

Wilu Kuganuak iliyauhimayuk naanginaktaaktuk 65 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga pingannamut ualinikmutlu haatlugu Kugluktup, unalu ilakaktuk pingahut nayugat haniani Wilu Kuganuangani. Hivulikpaami talvaniikaaktut ukuat nayugat ilihimayungitit, Kihiani tamna nayugat atuktauhimayungnakhuyut ikayutitigiplugit tangmaakviit atugianganini kinikhialigaigumik tammakhimayunik talvani 1960ni.

I L I H I M A Y A H A K

Kihiani uyagahiukhimaikaluakhutik talvani tuulait nayugaani, talvani avatkuttugu 40 ukhukakvik kattakyuit, ilagiplugit iit angiyut taamna hivullikmi nayugakaktugaluit talvani Nunavut Unghahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni Tuulait.

Huuktau una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Huupmik atilik Tahik: Kimakhimayunik hunalikak kinnikhianikmutlu tamayat takunaktut ilayuyuk atauhik munagiyaungittuk milvik, apkutivaluit, kimaktauhimayut ikluhat, havikakvik ikkakuukvik, katakuyuit atuktahatik kimakhimayait, unalu ukhukakvik kattakyuit.

Haski Kuganuak: hanalgutit tafumunga havaktauysiiktuk ilayuyut kiyuk unalu haviknut ikkakuukvik, angiyuk immakmut milukaut, utukkat akhaluutit, unalu ukhukuyat unalu aalat kattakyuit.

Wilu Kuganuak: hanalgutit tafumunga havaktauysiiktuk ilayuyut katakuyuit atuktahatik kimakhimayait, utukkat ikluhat, ikualattiniit, unalu immakmut miktaaktuk tingmitit tulakvikhaat. puisihat ihumaalutigiyaayut ilayuyut havgit, Haijukaapinguuk, benzene, toluene, ethylbenzene (hapkua kaasiliiinguyungnahiyut, apigijavakhi titigakti) unalu xylene, kupilgut tukutigutait, PSiiPiiit, unalu Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

AANDC's puisikhimayunut nunat halumaktiknahuakninanut iniktaat nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktapaktavutlu, utukanik hanalgutinik kinikhianik, unalu nuna uyakatlu kanugitaahaita kinikhianik uuktuktavut tahapkunani tuulait nayugaani talvani 2010mi. Taafumingga Utigiaganut nuna Hivuliktut Huliyaaingni Naunaiyagiiktaktik iniktiktauyuk talvani 2011mi ukuninga ukakatigiplugit tahapkunaniit Kugluktukmiunit. Uuktugumayut pulaapaktaat tamna tuulait nayugaani talvani Aakus 2011mi.

Kakugu hanayuhat

AANDC unalu Havaahanut Ilihimapkaiyut ukuatlu Kanatap Kavamaata Ikayuktigingit (PWGSC) havakatigiikniaktut tuniyamingni Uutukuinik Havaahanut talvunga halumaktikning talvani 2012mi. nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaak aulakniaktuk upingahangukkat 2012mi, unalu iniktaluni auyami unaluuniin upingahangukkat 2014mi.

Ukuat ukhukuyap kattakyuyuangit ungvaktauniaktut talvani havaktauittlugu nunami utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik tahapkunani Huupmik atilik Tahip haniani.

PIN-B (Kliftan)

Naituk Okagiyahak

Kliftan Nuvua (PIN-B) iliyauhimayuk nattaaktuk 220 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga kanaknaanit ualiantlu Kuglukkup unalu nattaaktuk 535 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga uataani Ikaluktuutiap Kangikhuani. Talvaniihangittut Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayauyuk unalu havakpaktut talvani kitkani 1956 unalu 1963.

Talvani 1993mi, hivulikmik tautukniaktaa tuulait nayugaani kinikhialutik iniktauyuk tafumunga naunaiklugit tamangnik aaniknaktut unalu aaniak-naitut-aaniknaitut ikkakuk unalu puisikhimayuk nuna. Hivituyumik Havakta-hak 3 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut iniktauyuk talvani 2007mi.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Tamna tuulait nayugaa ilagiyait ikluhat, naalagiami napagiat, ukhukyuat tutkukviit iklukpat, unalu milvihak. Amigaivvyaktut kattakyuit tutkukvihaita nayugat, ikkakuukviit, unalu hanahimayut kimaktauhimayut talvani tuulait nayugaani. amigaitut kimigutit pikaktut PiiSiiPiit-aalangukhimayuk min-guut. nuna puisikhimayuk taafumunga PSiiPiit, unalu talvani ilangit ilikuuk-tut nayugat, ukuningga uyagak havikaktuk unalu Kaapa. Amigaivvyaktut kattakyuit unalu aalatkiinik aaniknaktut unalu aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakut kimaktauhimayutlu talvani tuulait nayugaani.

Ikkakut, ilait kattakyut ukuatlu tukhuat havgit, hiamitpiakhimayut PIN-Bmi (Kliftan Nuvuani) havaktautinagu utiknahuakhugu hivuliklut nuna havaliktinagu.

Nuna utiknahuaklugu hivuliklut havaliktinatik Iniktuk

Tamna \$10.9 millian nuna utiknahuaklugu hivuliklut havaliktinatik angigut-mik titikhimayuk taamna tuulait nayugaa tuniyauyuk E. Gruben's Transport Limited (EGT), una Inuvialuit-nanminia havakvia illikuukhuni, talvani Maatsi 2009. Nuna utiknahuaklugu hivuliklut havaliktinatik iniktauyuk talvani 2010mi. Havaahat illaayut:

- Puuktukniit unalu aullaktittinik uumingga tamaita PiiSiiPiit-aalangukhimayuk minguat tamayahait tafumunga ausaimi ikkakuukvihak;
- Ahiguktiginik imaalu ikkakuukniit tammaita iklukpat talvani nutaani talvani tuutait nayugaani aaniaknaitut-aaniknaitut uyagalihak;
- Pualgikhukniit unalu ahiani-tuulait nayugaini Ikkakuuktauyut avatkuttugit 350 kiupik miita - nappa taamna kafiiktaklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitit aahiit pilugu puisikhimayuk nuna; unalu
- Pualgikhukniit unalu halummaktinianut avatkuttugu 10,000 kiupik miita - nappa taamna kafiiktaklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitit aahiit pilugu nananik puisikhimayuk ukuningga Haijukaapinguuk.

Malikhugu taamna havaahak, taamna havaktuhak ilikkuuktuk iliugaktuk nat-taaktuk 30 ublugaaluk tamaat seasonal havaahat Nunavutmi, ilagiplugit naanginaktaaktuk 25 havaahat Inuinaknut. EGT pivaktuklu Inuit nanminiit avatkuttugu 83 tautuklugu 100mik pigovit havaahanik avaliikhimayunik ilikuuktut havakit ikayuktitauyut-attikhimayut havagiami titikkat kanuk havagumik havaktuhak titigakhimayut. Naattugu \$180,000 atuktauhimayuk talvani tuulait nayugaani ilihaknik halummaktiknahuaknianuts Inuinaknut havaktihanik.

Kakugu hanayuhat

AANDC pivaktut ukiut 25ni munagijutihak unalu kunniagiamingni atuktahak-tik PIN-Bmi Kliftan Nuvua piyaangini nuna utiknahuaklugu hivuliklut havaliktinatik havagumayatik inikmata.

→ PIN-C (Panaan Haapa)

Naituk Okagiyahak

PIN-C iliyauhimayuk nattaaktuk 105 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilanga Tunnuani Kugluktup. Talvaniihan-gittut Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayuyuk unalu havapaktut talvani tuulait nayugaani 1956mit tafumunga 1963. Taamna tuulait nayugaa ilagiyait iklupaklu tuhagiamingni alguyakavik, ukhukyuat tutkukviit iklupat unalu milvihak.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Talvanilu nunat puisikhimayuk ukuningga PSiiPiiit unalu Kaapa, unalu talvani naunaikhimayuk ilangit hajjukaapinmik puisikhimayut miguktauhimayut ukuningga PiiSiiPiiit-aalangukhimayuk mingutit unalu pikaktuk Insaliisit ilihimayait kangagaluk aaniaknaktuk natip kaanga unalu insaliisia. Taamna tuulait nayugaa unalu pikaktuk ikakunik, ilagiplugit iukakhimayuk naalautit napagianga.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

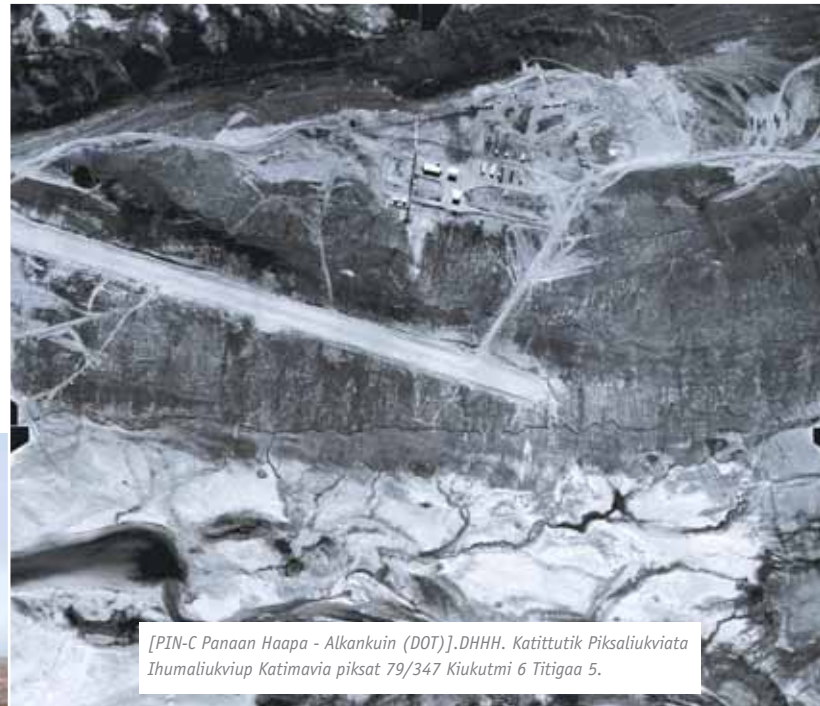
Havaktahat 1 unalu Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktak-paktavutlu nayugainut uuktuktaunianut havaktitihimayut talvani 1992mi. Ihuakhafaaktauhimayuk Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut iniktauyuk talvani Aakus 2011mi. AANDC-kut haja iniktiliktaat Kanatami Nappaliktuinik naunaitkutihanic hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat nappahaanik tuniyaangani tuulait nayugait.

Kakugu Hanayuhat

AANDC havaliktut naunaiknahuaklugu kukugu hanayuhat tafuma tuulait nayugaani.

Takunaktuk tamna tuulait nayugaa talvani 1957mi.

Hanahimayut avalikhimayuk tamna PIN-C (Panaan Haapa) tuulait nayugaani ilauyut una utukkat iklupat unalu iklupat pad.

[PIN-C Panaan Haapa - Alkankuin (DOT)].DHHH. Katittutik Piksaliukviata Ihumaliukviup Katimavia piksat 79/347 Kiukutmi 6 Titigaa 5.

PIN-D (Ross Nuvuk)

Naituk Okagiyahak

PIN-D Ross Nuvuk iliyauhimayuk pingangnaani hinaangani Kiilinip Kikiktaani, naanginaaktaaktuk 185 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilaanga northeast Kugluktup, unalu 250 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilaanga uataani Ikaluktuutiap Kangikhuani. Talvaniihangittut Unghiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayauyuk unalu havakpak-tut talvani 1956mit tafumunga 1963. Taamna iklupak ilagiyait iklupaklu tuhagiamingni alguyakavik, ukhuyuat tutkuvit iklupak, hinaanut tamayat akyaktait tuulait nayugaanun unalu malguk milviit.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Taamna tuulait nayugaa amigaiviyaktunik ikkakuviaktuk, kattakyuit ukuningga ilihimangitait hunauyaahaita iluit, ikakuuviit, paatulit, unalu nunat puisikhimayuk ukuningga PSiiPiit, kromium-nauhimayuk nunami, uyagak havikaktuk, Zink, Kaapa, unalu kupilgut tukutigutait. Amigaitut taimaitut TUU Lait Nayugait, tamna ikluhat pikaktuk PiiSiiPiit-aalangukhimayuk mingutit unalu Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

Talvani 2010mi, AANDC issued Uutukuinik Havaahanut talvunga nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik PIN-D Ross Nuvuata unalu PIN-E Kiip Peel, kitu piniaktut havaktauyagiiktuk atautikut kanitkiyagikmata. E. Grubens Transport Ltd., una Inuvialuit-nanminia havakvia illikuukhuni

nayugalik talvani Tuktoyaktuk, Nunatit, uuktuktuni akimahimayuk talvunga \$10.8 millian nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaahamut. nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaak upittut talvani Saptai 2011mi, unalu piniaknahugiyut tafumunga havaklugit tapkua malguk nayugat havaktauniaktut ukiulikkat 2012mi.

E. Grubens Transport Ltd. angiktuk tafumunga Inuinaknik havaktitinahuagimini 75nik ihumagilugu imaa 100mik havaktikaguvik 75 Inuinauniaktut unaluunin amigaiklugit ikaakniit havaktait naatlugu tahapkunani Nunavut Nunaptingnik Tiguhigamik Angigutaat. Taamna nanminikaktuk angiktuklu tafumunga atukluni 80 tautuklugu 100mik piguvit tahapkunani ilikuuktut havaktiit ikayuktitauyut attikhimayut havagiami titikkat kanuk havagumik havaktuhat titigakhimayut ukuningga Nunavut Inuit-nanminiiit nanminiiit. Kikiak havaktit ahianit havaakaktunit, Inuit nanminigiya ilikuuktut Kugluktumi ittut, Nunavutmi, havaktiuluakniaktut ilikuuktut havaktit ikayuktitauyut. Nattaaktuk 42,500nik inuit havaahakaniaktuk ikaknikin nauniaktuk tamatkigumik.

Kakugu hanayuhat

Atauhikmik taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik inikkat, AANDC piniaktut havaliklugu ukiut 25ni munaginik kunniakniklu halumaktiknahuaknianut piyaangini nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havagumayatik inikmata.

Tingmitmit Piksaliukhimayuk tautukhugu havakvik.

→ PIN-E (Kiip Peel)

Naituk Okagiyahak

PIN-E Kiip Peel iliyauhimayuk pingangnaani hinaani taafuma Kiilinip Kikik-taani, naanginaktaaktuk 80 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilanga uataani Ikaluktuutiap Kangikhuani. Talvani-ihangittut Unghiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayayuk unalu havakpaktut talvani 1956mit tafumunga 1963. Taamna iklukpak ilagiyait ikluhat, iklukpaklu tuhagiamingni alguyakvik, ukhukyuat tutkukviit iklukpat, hinaanut tamayat akyaktait tuulait nayugainut, unalu malguk milviit. Amigaittut iklukpat unguvaktauhimaliktut talvangaanit.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Talvanilu 14 ikkakuukviit tafuma tuulait nayugaani, ukuatlu kattakyuit unalu ikkakuk. Nuna talvani kannikatigiiktuugaluit tahapkunani atigaluanga iklukpak unalu ukhukyuat tukhuangit pikaktut PSiiPiinik. Aalat nuna puisikhi-manik ilauyut Haijukaapinguuk unalu localized Kaapa unalu uyagak havikaktuk puisikhi-manik.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

Talvani 2010mi, AANDC tuniyauvaktut Uutukuinik Havaahanut taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik PIN-D Ross Nuvuani unalu PIN-E Kiip Peel, kitu piniaktut havaktauyagiiktuk atautikut kanitkiyagiikmata. E. Grubens Transport Ltd., una Inuvialuit-nanminia havakvia illikuukhuni nayugalik talvani Tuktoyaktuumi, Nunatit, akimahimayuk havaahamut talvunga \$10.8 millian nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaahamut. Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaak upittut talvani Aakus 2011mi, unalu piniaknahugiyut tafumunga havaklutik tahapkua malguk nayugat havaktauniaktut ukiulikkat 2012mi.

Kakugu hanayuhak

Hauyahaitman talvani PIN-Emi munagiyahaituk hivituyumik taafuma nayugaani.

Tingmitmit Piksaliukhimayuk tautukhugu havakvik.

Ulaapat Kangikhuk unalu Aida Kangikhuk Silva Uyagakhiukvik

Naituk Okagiyahak

Taamna Ulaapat Kangikhuk unalu Aida Kangikhuk nayugait ilihimayut nattaaktuk 115 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktak-lugu unghiktilanga pingannamut ualinikmutlu haatlugu Ikaluktuutiap Kangikhuani, nunainaani Nunavut. Talvani 1964mi, taamna Ulaapat Uyagahiukvik nanminik kinikhialiktut tahamani kinikhialikhutik piniktunik haviknik ukuatlu aalanik uyakanik. Silva unalu guul nayugait pakitauvaktut ukuninggain malguk ukiuni, unalu uyagakhiulikhutik talvangaanit iniktitlugu. Uyagakhiugiktut talvani 1975mi. Kinikhiafaakpaktut havaktitihimayut tahamani nayugagaluangani talvani 1980ni talvanilu1990ni.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Taamna ihumaalutigiluaktakut talvani tamangnik nayugat pihimayut uyagakhiukvik angmakniini, kitu munagiyaungittut malikhugu tamna uyagakhiukvik kimaktaungmat. Aalatkiit kimigutit, ilagiplugit havik kimigutit unalu natit, ukuningalu aalat aaniaknaitut-aaniknaitut hanalgutit atuktuhak ukuninga ikkakut uyakat unalu ikuutakhimayut uyakat, avaliiktaat tuulait nayugaani iniktitlugu taamna nayugak kimaktauhimayut. Aaniknaitut hanalgutit atuktuhak, ilagiplugit PiiSiiPiit-imalgit akhaluutit, Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk-imalgit hanalgutit atuktuhak, havakvikmi hanayauhimayut puisit, ikkakut kinniktait, ukhukyuat unalu paatuliit, unalu havgit-kahaktauhimayut nuna, ukuatlu piyuhak ihuaktunik ikakuukvihanik. Inikyukiliktunga, mikiyuk kimaktauyuhak Ikkakuk tahigak halumaktauyuhak imaalu havautiliktuklugu halumagiangani.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Iniktuk

AANDC inikaat Hivituyumik tuulait nayugaa kunniaktamingnik halumaktik-nahuaknianut talvani 2005. Taamna \$7.3 millian nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik angigutmik titikhimayuk taamna tuulait nayugaa tuniyayuk Kuantam Murray LP talvani Saptaiipa 2007mi, unalu nuna

utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik iniktauyuk talvani 2010mi. Havaak talvani Ulaapat Kangikhuk unalu Aida Kangikhuk ilagiyait:

- Ahiguktiginik tafumingga utukkat iklukpat kimigutainik;
- Ikkakukniit aaniaknaitut-aaniknaitut hanalgutit atuktuhak ukuninggain havatiakhimayumi uyagaktakvikmi;
- Matunia taafuminga kimaktauyuhak Ikkakuk unalu tahigak imak talvani atuklugit aaniaknaitut-aaniknaitut hanalgutit atuktuhak unalu ikkakut uyakkat;
- Pualgikhukniit, puuktukniit unalu aullaktittinik uumingga aaniaknaktut tamayat unalu puisikhimayuk nunat tahapkunait laisilgit ausaimi havaakaktunik; unalu
- Umiktingnia unalu nuna pinnikhaknia taapkuninga malguk umikhimayut angmaktiknia uyagakhiukvihak talvani Ulaapat Kangikhuk, unalu atauhik angmaktiknia uyagakhiukvihak talvani Aida Kangikhukmi.

Hivitunianganit taafuma havaahak, taamna havaktuhak ilikkuuktuk hanavagaat aajikutaanik naanginaktaaktuk 30 ublugaaluk tamaat havaahat Nunavutmi, ilagiplugit naanginaktaaktuk 21 havaahat Inuinaknut. Kuantam Murray LP pivaktuklu Inuit nanminiit avatkuttugu 69nik, tautuklugu 100mik piguvit havaahanik avaliikhimayunik ilikkuuktut havaktit ikayuktitaayut-at-tikhimayut havagiami titikkat kanuk havagumik havaktuhak titigakhimayut unalu havaktihaniku pivaktut tahapkunait kanittunit nunalaanit avatkuttugu taamna pingahut-ukiut angigutmik titikhimayaat. Nattaaktuk \$92,000 atuktauhimayuk talvani tuulait nayugaani ilihaknik halumaktiknahuakniang-inut Inuinaknut havaktihanik.

Kakugu hanayuhak

AANDC pivaktut ukiut 25ni munagijutihak unalu kunniagiamingni atuktahaktik piyaangini nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik unalu atanguyat tikitumayatit tikitpagait.

Havaktip takuyaktukhimayaa tamna Idamik atilik kangikhuk inikmata uttiktigihukmata. Takunaikpiaktuk uyagahiukpagiahaita Ida’p kangikhuani.

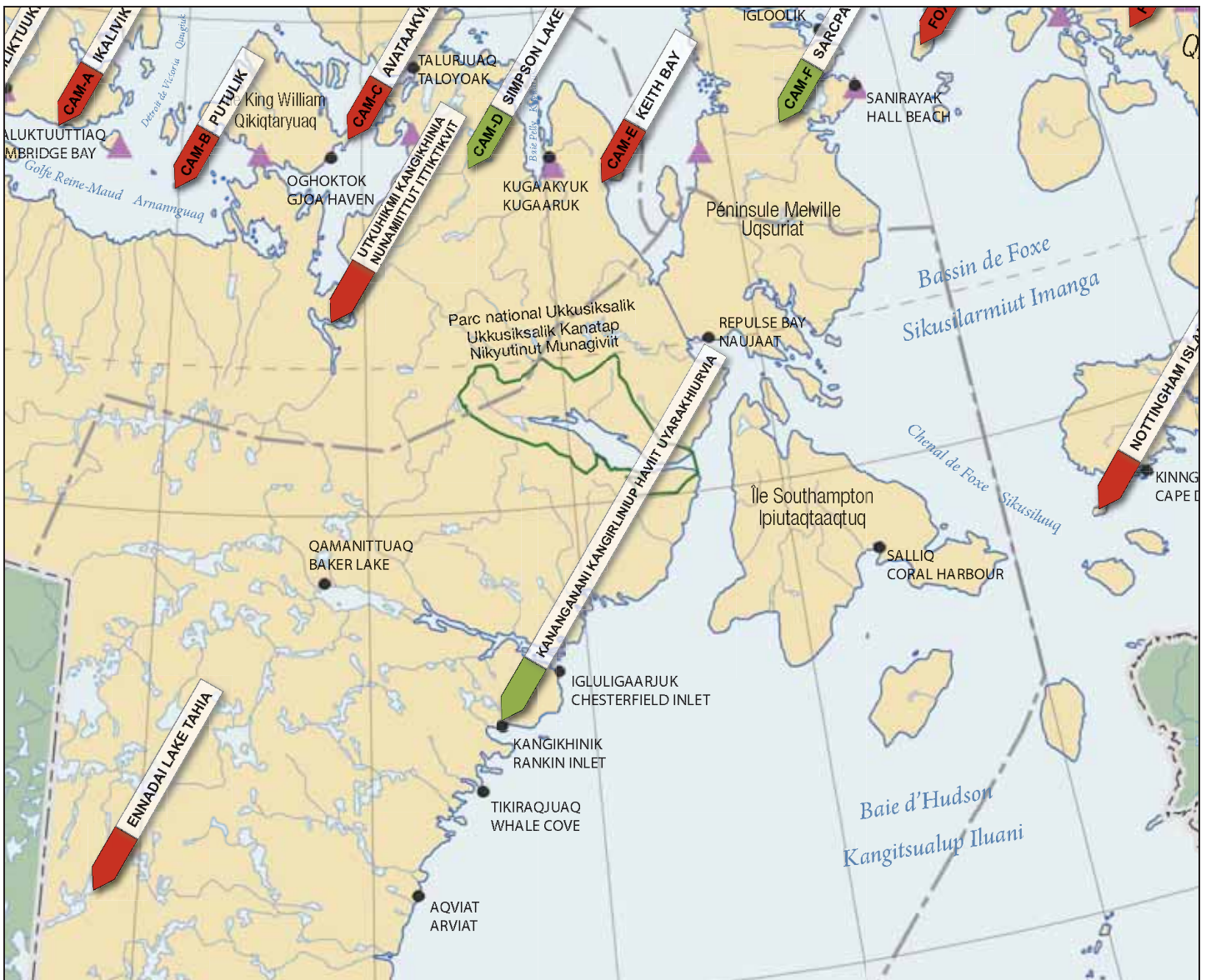
I L I H I M A Y A H A K

Immap angmaumaniani naitunuak ukiuk talvani havaktautitlugu malguk talvanga pingahunit ukiut nunamik utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik talvani Ulaapat Kangikhuk unalu Aida Kangikhuk, naiklilaakhugu atuknia unalu hanayauyuhak ukiumi atauhikmi siksit sattikniit talvatuak!

KIVALLIK NUNAITA NUNAUYAAT

- **Havaktauyagiiktuk**
- **Talvani progress**
- **Havaktauyagiingittuq**

Ennadaï Tahik

Naituk Okagiyahak

Ennadaï Tahik iliyauhimayuk nattaaktuk 370 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga uataani Arviat. Naunaihimayuk havavik talvanga Kanatami Anguyaknigup Mikhaanut (DND) tuhanganaktuk naaluat iklukpahaanayuyuk unalu havakpaktut talvani havaktautitlugu 1950ni. Havavik Aviktukhimayuni Akhaluutikut, Imakuukhutik, imaalu Tingmijutikut Kanatap tiguyaa niuvigamijuk tahapkunani tuulait nayugaa, unalu hanavaktut unalu havakpaktut inukaktuk anugilikiyuhak talvani talvunga 1979. Talvanga nuuhimayuk tahapkunani Nuna, Immat, Anikhaaktaktavutlu Kanata (EC), haja inukangittumik anugilikiyuhak talvani kivaliani hivuani iklukpaup.

Talvani Julai 1993, malguk avikhimayut nunat talvani tuulait nayugaini atuktahait ataani Inuit Nanminigiyait Nunat ataani tafuma Nunavut Nunaptingnik Tiguhigamik Angigutaat, munaginiit nuuhimayait talvunga Kivallik Inuit Katujikatigiinut.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Kimaktauhimayut hanahimayut ilagiya tukhuak unalu ilaavaktut amigaittut ukhukyuat tutkukviit, katakyuit atuktahatik kimakhimayait, mikiyuk uyagalahak, unalu katitakniit iklukpaknik upluliklugit tahapkunani Hivulikpaami

Hanahimayut avaliiktuk talvani Ennadaï Tahik tuulait nayugaa.

anugilikiyuhak talvani 1950ni. Ihumagiyakkut taamna avatkuniaktuk 500 kiupik miittat - nappa taamna kafiiktaklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiuktitut aahiit pilugu haijukaapin unalu/unaluuniin havik puisikhimayuk nuna ilihimaliktakkut talvaniiliktuk tuulait nayugaani.

Hulivalikkat talvani tuulait nayugaani?

AANDC's puisikhimayunut nunat halumaktiknahuaknianut havaktivaktuk an Integrated Havaktahat 1 unalu Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut tahapkunani Ennadaï Tahik tuulait nayugaa talvani Julai 2009mi.

Nuna, immat, anikhaaktaktavutlu Kanata (EC) haja aulattituyuk inukangittut anugilikiyuhak talvani tuulait nayugaani.

Kakugu hanayuhat

AANDC Kunniaktitiniakkut hivituyumik Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut tuulait nayugaani 2012mi, manikhakkata. Atukhugu ihumaliuktut hivituyumik kunniaktamingnik havaak, AANDC upiniaktut tafumunga hanaluni hivumuugutihamik utiktinahuaklugu nuna hivuliktut havaliktinagu tuulait nayugaa.

→ Tunnuani Kangikliniup Havik Uyagakhiukvik

Naituk Okagiyahak

Taamna umikhimayut Tunnuani Kangikliniup Havik Uyagakhiukvik tuulait nayugaini iliyauhimayuk ilangani tafumunga Kapanit Situanganut talvani Hamalaata Kangikliniup Kangiklinik. Taamna uyagakhiukvik pakittikataliktuk uyakanik havikaktunik unalu Kaapa talvani 1957mi havaktitilikhutik amigaitunik Inuinaknik tahapkunaniit aviktuhiimayuni. Umiktauyuk 1962mi taamna maniliuknikmut piplugu. Taamna niakuata kimigutaa, piksaa takunaktuk huli hamalaktut naunaitkutaa, ikualavaktut nunguttuni 1970ni. Aalat takukatanganaktut uyagahiukhimaniit takunaktut huli.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Huli angmaumatitlugu uyagakhiukvik nuititiyut naanginaktaaktuk 297,000 tans ukumaituk ihumagilugu kimaktauyuhak Ikkakuk, kitu tutkuktauhimayut talvani katitikhimaitut uyagayuit iklitit hivituyut tahamani hinaani. Anugip tingmipkaktait mikiyunuit hiukkat kimaktauniaktut, kangangukkat baatuliit kuviniaktut, unalu aulaktitlugitlu imangukhiimayut ukumaituk havgit ilanunut nunap hanigaaniitunut, immat, anikhaaktaktavutlu tamaita ihumaa-lutigiyauyut.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Iniktuk

Utiknahuaklugu Hivuliktut of una tuulait nayugaani upittut talvani 1992mi unalu iniktauyuk talvani 1994mi. Manikhak tuniyauhimayuk tahapkunani-inak Kanatap Kavamaa unalu taamna havaak atanguyauhimayuk ukuninga Kavamat tahapkunani Nunatiami.

Talvani havaktautitlugu Utiknahuaklugu Hivuliktut, naanginaktaaktuk 100,000 kiupik miita - nappa taamna kafiiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitit aahiit pilugu puisikhimayuk imak naunaittuk halummaktikhimayuk tuulait nayugaani. Taamna kimaktauyuhak Ikkakuuhat matuhimayut ukuningga atauhik miitamik halumayumik hiugaliktukpaktaat.

Talvani 2009mi, AANDC havaktiit utikpaktut talvunga tuulait nayugaanuti tafumunga kunniaklugit uuktuklugitlu ilihaknahuaklugit. Ukuat kimilgiuktait naunaipkaktait mikiyuk taafuma talvani tuulait nayugaa hautiahimaitung-nakhiyuk tamaat talvani 1990ni.

Talvani 2011mi, ilalugit 15,000 kiupik miita - nappa taamna kafiiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitit aahiit pilugu halumayumik iliyauyuk piyaangini tamna kimaktauyuhak Ikkakuk hautialugu tamaat, unalu nutaamik uyagangukhugit kaangit hanayauvaktut kangagut tukhuap unalu taamna havangukhiimayuk pihukvik.

Kakugu hanayuhak

Unakutit nunami uuktuutit iliugaktauvaktut tafumunga munagiyyait nunap unakninganun unalu aalangugaangat talvani kikumania nunap piyaangini kikifaagianganit tahapkunani kimaktauyuhak Ikkakuk piyagiiktuk. AANDC piniaktut havaliklugu hivituyumi munagijutihak unalu kunniagiamingni atuktahaktik piyaangini taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik ihuaktumik piyut, ilagiplugit pifaaktut munaginia kunniakniklu tahapkunani unakutit nunami uuktuutihak.

Uyagaliamik illigifaakpaktaat talvunga uyagahiukviugaluami Aakusmi 2012 inigiangita havaahat nuna utigiangani hivuliktut nuna.

KIKIKTAALUK NUNAITA NUNAUYAAT

- **Havaktauyagiittuk**
- **Talvani progress**
- **Havaktauyagiingittuk**

→ Akpatok Kikiktak

Naituk Okagiyahak

Talvani 1969mi, ilikuuktuk ihuakhakhuni havaliktuk kinikhialikhuni ukhukyuunik ukuningalu kaasiliiminik tangmaakviliukhutik uataani talvani hinaangani Akpatok kikiktak, takunaktuk kannaknaani talvani hinaata Nunavik talvani Ungava Kangikhuk. Kimaktauhimayuk ukiumi atauhikmi, kimaktigiplituk iklunik, angiyut nunakuugutihat akhaluutit, ikuutat, kattakyuit, hapkuatlu tangmaakvikmi atuktaaktuk ukuninga puupiit katakyuit, ikuutagiami pautat, ukuatlu ikuutagaangamik iliugakviit.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Kihiani taamna iklukpalluak talvaaniitkaluakhuni atuktaanginaaktuk, aalat iklukpat unalu ikluliugutihat talvaniitut huli tuulait nayugaani huungikpiaktuk nungulikhutik. Ilanga nuna puisikhimayuk ukuningga Haijukaapinguuk, katmium-mik atilik, uyagak havikaktuk, unalu mercury. Aaniknaktuk kimaktauhimayut ukuninga puupiin ikitaaktuk kasiilik ingnik-taakpiaktuk unalu nipitigut allumamik nipitigutikakhuni kaasiilik tukhuami ittuk unalu paatulit pakitauhimayutlu talvani tuulait nayugaani. Puukatat siminmik tatamayut unalu ikuutagutit ilavagait ikuutaligaangamik kuhiktak-paktuunikunlu.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

Una hivullikmi tautuknia tuulait nayugaani kinikhialutik iniktauyuk talvani 2003, naunaiknahuakhugit tamangnik aaniknaktuk unalu aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakuk unalu puisikhimayuk nuna.

Kakugu hanayuhat:

Malikhugu taamna Kanatami Nappalikuinik naunaitkutihani hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat, Akpatok kikiktak ihumagiyaayuk tafumunga ilitagyauniaktuk Klaas 2 tuulait nayugaani. Talvanilu haja hulinahuangittut talvani nayugahaaninuna utiknahuaklugu hivuliktuk havaliktinatik.

Nekyutit munagiyyait Sam Takkirug maliktait AANDC havaktiit, ilagiplugit puisikhimayunut nunat havaahamut Manager Erika Solski, havagalitlutik havaktitivaktuk nunami havaak talvani amigaivyaktut nayugat haniani Ukhuktuup.

BAF-5 (Rasaluusin Kikiktak)

Naituk Okagiyahak

Rasaluusin Kikiktak, ilihimayuyuk talvani Inuktitut imaa Tudjaat, iliyauhimayuk nattaaktuk 320 unghihktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghihktilanga pingangnaani kivaliani taafuma Ikaluit talvani paangani Ikaluit takyuata kangihuani. Angmaktigiyut talvani atulikaaktitlugu 1950ni, Rasaluusin Kikiktak ilauyuugaluit tahapkunani Paintulii unalu Napagiak tukhuak Alguyat tuhagutik iklukpaks havakpaktut ukuat Amialikat ukuatlu Kanatap anguyaktiit. Taamna Amialikat anguyaktiit kimaktait talvani 1961 unalu tuulait nayugaa atuktauhimayuk kimaktauhmayuk Kanatap anguyaktiit talvunga 1972. Rasaluusin Kikiktak atuktauhimayuklu unghihkumut tuhagiamingni tuulait nayugaani tahapkunani Kanatap Imaakuuktut Munagiyit 1974mut. Taamna tuulait nayugaa tuniyauhimayuk tafumunga Nunakkaakximayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Manil-iukniantulu Kanatami (AANDC) 1976mi. Talvani 1990ni, Aviktukhimayut Havakviit Kanatami Anguyakngup Mikhaanut hanavaktut inukangittuk Kanittumut Naalautit (SRR) iklukpak tahapkunani tuulait nayugaani, angmaumayuk huli.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Amigaittunik ikluhat unalu angakyuamik pikaktuuniktut puisiknaktunik unalu aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakuk kimaktauhmayut tuulait nayugaa tahapkaa anguyaktit taimaakmagit havaktatik. Nayugait kinikhiavlutik naunaihimayut iit ikkakuukviit aalatkiit aktilaangit, unalu angiyuuniktumik naannamik puisikhimayuk ukuningga puktuyuumik naatlugu ukumaituk havgit, Haijukaapinguuk unalu PSiiPiiit.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Iniktuk

Talvani 1997mi, ANNDK nunamik utiktinahualikhtut hivuliktut havaliktinatik havaak talvani partnership ukuningga Kikiktauluk Koapaliisin, Inuup nanminigiyaanganit hananahuaklutik koapaliisiluhimayuk, unalu ukuningga

ikayuktauyut ukuningga Aantialimi Ilihakvikyuak atilik Kuinmik, kabluuaat kauymayaitnut ihumatuyukaktut talvunga havaahamut. Taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik iniktauyuk talvani 2007mi. Havaahat illaayut:

- Pualgikhukniit nattaaktuk 4,000 kiupik miita - nappa taana kafiiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitut aahiit pilugu PiiSiiPiiit-puisikhimayuk nuna, kitu puuktauhimayuk unalu aullaktittugitlu ausaimut ikkakukniit;
- Hanayauyukhat talvunga pingahut nutaat uyagaliaktakvikmit;
- nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik iinguyut huli atuktauyut ikkakuukviit;
- Ahiguktiginik 15nit aanikauniaknahugiyavut iklukpanit; unalu
- Ikkakuuktauyut avatkuttugit 6,000 kiupik miita - nappa taamna kafiiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitut aahiit pilugu hiamitpiakximayunik kattayunik ukuatlu ikkakuk.

Una havaahak tamatkikpiakhugit atuktahatik havaahat havagumayunut inuutait tahapkuat kanitkiyat nunalaat: Ikaluit, Kimmigut, unalu Pangnaktuuk. Avatkuttugu 85 (100 atuklugu 85 atuktaat talvunga) pusan pigamik tahapkuat havaktit havaktut Inuinauyut unalu avatkuttugu 25 pusan (100 atuklugu 25 atuktaat talvunga) pigamik tahapkunani tahamaniinapta tuulait nayugaani havaluakpaktugut ilihaknikmut.

Kakugu hanayuhat

AANDC nutkakhimaitumik tafumunga havaliklugu ukiut 25ni munagijutihak unalu kunniagiamingni atuktahatik talvani Rasaluusin Kikiktak tuulait nayugaa piyaangini nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havagumayatik inikmata.

Nannup munagiyait talvani Rasaluusin Kikiktak.

Naituk Okagiyahak

Nanuk Kikiktak iliyauhimayuk haniani tafuma anγμαmauniata James Kangikhuk, nattaaktuk 160 unghihktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiktaklugu unghihktilanga uataani Sisaasipimi, Kupek, Kanatami. Kihiani Nanuk Kikiktak iliyauhimayuk ukuninggatalvani Titikniani Nunavut, taam-nalu kangikpagaa titikniup talvunga Nunavik Inuit Nunaptingnik Tiguhigamik Angigutaat unalu angilihaaktauhimayuk Eeyu Takyukmi Titikhimayuk Nuna Tiguyatik Angigutaa.

Malguk Doppler Tuhagutik Iklukpat hanayauvaktut talvani Nanuk Kikiktak talvani 1950ni, ilauplugit tahapkunani umikhimayut Kitkani-Kanatap Titikviani atuklugu tamna titiknik 55mik titigalik. Tahapkuat iklukpat, kitu ilagiyait naalagiami napagiat, tangmaakvik tammakhimayunut, akhalu-tikavik, milvihak, unalu hinaanungaktigiyut iklukpakmik, havakpaktut 1965mi taimaakhutik. Talvani Nuvuani kimaktauhimayut unalu nuuhimayuk tafumunga Nunakakkaakhimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Manil-iukniantlu Kanatami.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Nayugat ihumaalutigiyauyut taamna Akhakmik atilik kikiktak ilagiyait malguk ikkakuukviit, kimaktauhimayut ikluhak, aaniaknaktut tamayat (ukuninga uyagak havikaktuk uutiknaktut paatulit, ukhukyaumit havakhi-mayut, PiiSiiPiit- unalu uyagak havikaktuk-aalangukhimayuk minguat unalu Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk) unalu aaniaknaitut-aaniknaitut hanalgutit atuktuhak (ukuninga kiyuk unalu uyagangukhimayuk iklukpat nayugait, kattakyuit, atungittut havigalit unalu alat ikkakuk). Talvani pikaktuk haniani nunat puisikhimayut ukuningga Hajjukaapinguuk, PSiiPiit, Kaapa, katmium-mik atilik, uyagak havikaktuk, Zink, unalu aasnik.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Iniktuk

Hivituyumik ilihaknik tahapkunani tuulait nayugainik pivaktut inikhugit talvani 1996mi, 2001mi, uvanilu 2007mi, ilagiplugit nunaptingnut, imapt-ingnut, anikhaaktakpaktavutlu, utukanik hanalgutitik kinikhianik unalu nuna uyakatlu kanugitaahaita kinikhianik tuulait nayugaita uuktuktavut. Taamna \$8.9 millian nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik angigut-mik titikhimayuk uumunga tuulait nayugaita tuniyauyuk Biogénie-mut, Ilangga Englobe, Miimi 2010mi. Taamna angitkiyaa hanayuhap iniktauyuk ukiulikmat 2010mi, kihimi taamna kingulikpaak umiktigiligamik pingittut auyaktinagu talvani 2011mi. nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaahat illauyut:

- Katitakniit, puuktukniit unalu aullaktititik pingangaani aaniknaktut unalu aaniaknaitut-aaniknaitut hanalgutit atuktuhak;
- Uuktukhugit, halummaktikhugit, unalu ahiguktikniit kattakyunik, aullaktittugit aahiit ahiani-tuulait nayugaanit; unalu
- Pualgikhukniit unalu ahiani-tuulait nayugaita ikkakukniit ilangit puisikhimayuk nunat, unalu nappaliktukhugitlu alat.

Talvangaanit una havaahak, Biogénie angiktuk tafumunga 66 tautuklugu 100mik piguvit Nunavik Inuit/Eeyuu Istchee Kree havaktut nappait, unalu 72nik tautuklugu 100mik piguvit Nunavik Inuit/Eeyuu Istchee Kree-nan-minia ilikuuktut havaktit ikayuktitauyut havaktit ahianit havaakaktunit havaakakniaktut.

Kakugu hanayuhat

Talvani uyagaliakhiuvikangittut unaluuniin kimigutit avalikhimayuk tuulait nayugaini, hivituyumi munaginik kunniakniklu pingitkaluakluni talvani.

Ikittut katittuk inutkuutait unalu inuukatait talvunga Sisaasipimit pulaaktut tahapkuat tuulait nayugaa iniktitlugu tahapkuat nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Inikhimayuk. Piksaliukhimayuk hamani, tahap-kunani kimaktait, ukuat Matthew Chiskamish, Chief Abraham Rupert, George Snowboy Sr., Josie Sam unalu John E. Sam.

ILIHIMAYAHAK

Nanuk Kikiktak atukpiakta atini - Tahapkua AANDC havaktiit tikitut talvunga Havaktahakmut nappalik 3mik Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut tautukpaktut saivanik nannunik kikiktami mikiyumi, kitu ilakaktuk 7.5 kiukutit unghihktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghihktilanga.

CAM-F (Saakpa Tahik)

Naituk Okagiyahak

CAM-F iliyauhimayuk talvani Milvil Nuvuani, nattaaktuk 85 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilaanga uataani Hanni-gayaak unalu 100 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilaanga pingannamut ualinikmutlu haatlugu Iklulik. Talvaniihangittut Ungahitumik Kilamik Tuhahnagiami Upaktaugupta (TUULAIT). Tuulait havakpaktut talvani tahapkuat tuulait nayugaini 1956mit tafumunga 1963.

Nunakakkaakhimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Maniliuknianutlu Kanatami (AANDC) iniktaat hivituyumik kunniaktamingnik halumaktik-nahuaknianut talvani 2004. Ilagiplugu havaknianut, nunalaami apihuyut ilihimapkaiplutik tiguyauhimayuk havalikhugu talvani tamangnik Hanni-gayaak unalu Iklulik talvani 2004, unalu ukaktihanik piplutik nunalaanit tingmiplutik aulakpaktut talvanga tuulait nayugainit.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugait?

PSiPiit ihumaalutigiluaktakkut talvani CAM-F. Tahapkuat talvaniitut mingutit, ikluhat, unalu tuulait nayugait ikkakuk. Tahapkuat nunat tahapkua tuulait nayugait puisigiikhimaliktuuniktut ukuningga ukumaituk havgit unalu Hai-jukaapinguuk.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Iniktuk

Talvani 2005mi, attikhimayut havagiami titikkat kanuk havagumik havak-tuhah titigakhimayut tamangnik tahapkua tangmaakviit Ikayugahuakniit talvanilu nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaak tuniyauhimayut tafumunga Mikim Havaktit ahianit havaakaktunit (\$4.8 millian) unalu

Biogenie SRDC (\$10.4 millian), malikhugu. Nayugait nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havaak iniktauyuk talvani 2007mi unalu umiktig-iligamik piliktut talvani atulikaaktitlugu 2008. Talvani havaahat ilagiyait:

- Ahiguktiginik Amigaittunik ikluhat;
- Utiknahuaklugu Hivuliktut malguk ikhaaktut ikkakuukviit;
- Hanayaayukhat malguk nutaat uyagaktavvikhanik;
- Pualgikhukniit avatkuttugu 3,000 kiupik miita - nappa taamna kafiiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitut aahiit pilugu puisikhimayuk nuna;
- Katitakniit imaalu ikkakuukniit avatkuttugu 3,500 kiupik miita - nappa taamna kafiiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitut aahiit pilugu ikkakuk; unalu
- Handling naatjukilikhugu 100 kiupik miita - nappa taamna kafiiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitut aahiit pilugu PiiSiPiit-aalangukhimayuk mingoot tamayahait.

Malikhugu taamna havaahak avatkuttugu 60 tautuklugu 100mik piguvit tahapkuat havaktit Inuinauyut unalu avatkuttugu 75 tautuklugu 100mik piguvit tahapkunanik ilikuuktut havaktit ikayuktitauyut-attikhimayut havagiami titikkat kanuk havagumik havaktuhah titigakhimayut tuniyauhimayut tafumunga Inuit nanminiit.

Kakugu hanayuhah

AANDC nutkakhimaitumik tafumunga havaliklugu ukiut 25ni munagijutihak unalu kunniagiamingni atuktahaktik talvunga Saakpa Tahik tuulait nayugaa.

Tingmitiktut tautuktaat havavik iniktinagu uttiktitinahuak nunamik hivuliktut. Ukuat iklut tamaita unguvaktayuyut.

ILIHIMAYAHAK

Taamna havaktuhah ilikuuktut katittiyut, halummaktikhugit, naviktikhugit unalu ikakuukhugit avatkuttugu 10,000 kattakyuit talvani havaktautitlugu una nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik.

Naituk Okagiyahak

Kiip Kristin iliyauhimayuk 16 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga kannangnaani kivaliani Kanngiqtu-gaapik, Qikiktaaluup Kikiktaani. Established talvani 1954 ukuat Amialikat Takyukmit Munagiyut Nunaanik (USCG) unghahiktumut aulagiamingni tuulait nayugaani, kimaktauhimayut talvani 1974mi. Munagiliklugu Kiip Kristin nuutifaakhimayuk talvunga Kanatap Kavamaata talvani.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Talvani havaktautitlugu iniktivihaa tahapkuat tuulait nayugaa atuktauhi-mayuk ukunanit tahapkuat USCG, amigaivyaktut nunat haniani tahapkuat tuulait nayugait atuktauvaktut ikkakuukviuplutik tahapkunat naptuyunik ikkakunik ukuatlu kattakyut. Ilangit tahapkunani avaliiktuk ikluhat pikaktut Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk, unalu PiiSiiPiit-aalangukhi-mayuk unalu uyagak havikaktuk mingoot. nuna talvani tahapkuat tuulait nayugait puisikhimayut ukuningga Haijukaapinguuk, Zink, uyagak havikaktuk, katmium-mik atilik, Kaapa, unalu kromium-nauhimayuk nunami.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Iniktuk

Talvani 2006, Nunakakkaakhimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Maniliukniantu Kanatami (AANDC) iniktaat Hivituyumik nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktapaktavutlu tuulait nayugait kunniaktamingnik tafuminga naunaiknahuaklugu tamaat tahapkunani puisikhimayuni. Taamna \$11.1 millian angigutmik titikhimayuk talvunga nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik talvani Kiip Kristin tuulait nayugaani tuniyauhimayuk

talvani Aakus 2007mi tafumunga Kikiktaaluk Logistics Inc., Inuup-nanminia havaak ilikuugutaa Ikaluitmiituk. Taamna nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik iniktauyuk talvani 2010mi. Havaahat illauyut:

- Pualgikhukniit amigaivyaktut ikkakuukviit imalgit naptuyunik ikkakunik ukuatlu kattakyut;
- Ahiguktiginik ikluhpaknik ukuatlu ukhukyuakakviit;
- Atugungnailinik imiktaviknik;
- Pualgikhukniit unalu tuulait nayugaani halummaktikianut puisikhimayuk nunat, unalu pualgikhukniit unalu aullaktittinik uumingga puisikhimayuk nunat tafumunga ausaimi ikkakuukvihak;
- Puuktukniit unalu aullaktittinik uumingga aaniknaktut ikkakut tafumunga ausaimi ikluhpak;
- Katitakniit unalu illiugakniit aaniaknaitut-aanniknaitut ikkakut ukuatlu naunaiyakhugit imaalu tukhuktakhugitlu kattakyuit talvani havatiakhimayumi uyagaktavikmi.

Atauhik ikluhpak avaliiktauhimayuk nunalaamit atugumayaungmat pikhilakigaingat ukkuhak.

Hivituniananit taafuma havaahap, taamna havaktuhak ilikuuktuk hanava-gaat equivalence naanginaaktuk 35 ublugaaluk tamaat havaahat Nunavutmi, ilagiplugit naanginaaktuk 25 havaahat Inuinaknut. Kikik-taaluk Logistics pivaktuku Inuit nanminiit avatkuttugu 81 tautuklugu 100mik piguvit talvunga havaahat available ilikuuktut havaktit ikayukti-tauyut-attikhimayut havagiami titikkat kanuk havagumik havaktuhat titi-gakhimayut unalu havaktihaniklu pivaktut tahapkunait Kanngiqtu-gaapik tafumunga havaak avatkuttugu tamna pingahuni ukiuni angigutmik titikhi-mayuk iniktivihaa. Naatjukittugu \$50,000 atuktauhimayuk talvani tuulait nayugainut ilihaknik halummaktiknahuakniantu Inuinaknut havaktihanik.

Kakugu hanayuhat

AANDC nutkakhimaitumik tafumunga havaliklugu ukiut 25ni munagjutihak unalu kunniagiamingni atuktahaktik tafuma tuulait nayugaa piyaangini nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havagumayatik inikmata.

Kattakyuit unalu una ukhukyuat kattakyuk, kimaktait, illauyut ikkakukmi ahivaktauhimayunit talvani havaktautitlugu nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik.

ILIHIMAYAHAK

Avatkuttugu 300 inuit kaiyut tafumunga aliagiyaktukhugu inikniantu taafuma Kiip Kristin nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik ukuningga nunalaami nigipkaiplutik talvani 2010mi.

FOX-1 (Rooli Kikiktak)

Naituk Okagiyahak

Pakitaaktuk kitkani Melville Peninsula unalu Qikiktaaluup Kikiktata talvani Faaks Biisin, kanitkiyat nunalaat tafumunga FOX-1 talvani Hannigayaak unalu Iklulik. Ilauyuk Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayayuk unalu havakpaktut talvani 1957mit tafumunga 1970. Tahapkuat iklukpat ilauyut iklukpaknik, ukhukyuat tutkukviit, iklupaklu tuhagiamingni alguyakavik, unalu malguk milviit. Kitkani 1990 unalu 1994mi, Kanittumut Naalaut Iklupak (SRR) hanayayuk talvani FOX-1 tuulait nayugaa. Talvani havaktautitlugu SRR hanayayukhak, halumaktiktaait tahapkuat tuulait nayugait havaktauiktut unalu tamaitavjak TUU Lait iklupat hauhimagut talvani iluani nayugap uyagaliahak. Nunat puisikhimayuk ukuninga kingiktuk naatlugu PSiiPiit unguvaktuavaktut talvanga tulait nayugaanit talvani 1995mi.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

PiiSiiPiit-, uyagak havikaktuk-, unalu kupilgunut tukutigiyimit- puisikhimayuk nuna ilihimaliktakut talvaniiliktuk talvani amigaiviyaktut nayugait haniani tafuma FOX-1 tuulait nayugaa. Ikluhak, ukhukavik kattakyuit, unalu ikkakuk talvanilu ittuk tuulait nayugaani.

Hulivalikkat talvani tuulait nayugaani?

Taamna inukangittuk SRR nutkakhimaitumik angmaumavaktuk talvani FOX-1 tuulait nayugaani.

Havaktahat 1 unalu Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut Uuktuktauniinut havaktihimayut talvani 1994mi. Haja pikangittuk aalamik havaamik havangittut talvani una tuulait nayugaani.

Kakugu hanayuhak

Malikhugu taamna Kanatami Nappalikuinik naunaitkutihani hanalgitit talvunga puisikhimayunut nunat, FOX-1mi pingahuuyuk nappaini Klaas 3 tuulait nayugaa. Haja ihumangittut havagiamingni talvani nayugaani nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik.

Takunaktuk tamna tuulait nayugaa talvani 1957mi.

[FOX 1 Rooli Kikiktak - Alkankuin (DOT)]. DHHH. Katittutik Piksaliukviata Ihumaliukviup Katimavia piksat 79/347 Kiukutmi 49 Titigaa 1.

→ FOX-A (Bray Kikiktak)

Naituk Okagiyahak

Nayugakaktuk uataagani Bray Kikiktak talvani Faaks Biisin, tahapkuat kanitkiyat nunalaat tafumunga FOX-A ukuak Hannigayaak unalu Iklulik. Talvanihangittut Tuulait hanayauyuk unalu havakpaktut talvani tuulait nayugaani 1957mit tafumunga 1963. It ilauyut iklukpaknik, ukhukyuat tutkukviit iklukpat, iklupaklu tuhagiamingni alguyakakvik, unalu milvihak. Kitkani 1990 unalu 1993, Kanittumut Naalaut Iklukpak (SRR) hanayauyuk talvani FOX-A tuulait nayugaa. Talvani havaktautitlugu SRR hanayauyukhak, halumaktiktait tahapkuat tuulait nayugaa havaktauliktut unalu tamaitavjak TUU Lait iklukpat hauhimayut talvani iluani nayugap uyagaliahak.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Puisikhimayuk nuna imalgit PSiiPiit, uyagak havikaktuk, unalu Zink ilihimaliktakut talvaniiliktut talvani amigaivyaktut nayugait haniani tafuma FOX-A tuulait nayugaa. Tahapkuat avaliktut ikluhak, ukhukakvik kattakyuit, unalu ikkakuk unalu havaktauyuhak.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

Taamna inukangittuk SRR nutkakhimaitumik angmaumavaktut talvani FOX-A tuulait nayugaani.

Havaktahak 3 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut Uuktuktaunianut iniktauyuk talvani 2006mi. Talvani haja aalanik havaakmik havaahakangitut tuulait nayugaa.

Kakugu hanayuhak

AANDC havaliktut naunaiknahuaklugu kukugu hanayuhak tafuma tuulait nayugaani.

Tingmitmit Piksaliukhimayuk tautukhugu havakvik.

FOX-B (Nadluardjuk Tahik)

Naituk Okagiyahak

FOX-B iliyauhimayuk 32 unghahiktalanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktalanga nunainakmi tahapkunanit uataata hinaangani Qikiktaaluk Kikiktaata, unalu naanginaktaaktuk 75 unghahiktalanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktalanga uataani Tuulaita Tahikata. Talvanihangittut Unghahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayaayuk unalu havakpaktut talvani 1956mit tafumunga 1963, talvaniitut tamayaut, akhaluutikakvik, aalatauk tamayaut ikluhat, ukhukyuat tutkukviit, ikluhatlu tuhagiamingni alguyakakvik, unalu malguk milviit. Talvanga hivulip ikluhanit, avaliiktuk akhaluutikakvik. Taamnatauk inukangittuk Kanittumut Naalaut (SRR) hanayaayuk talvani tuulait nayugaani talvani 1991mi, talvangaanit ilangit ihuakhahugu aalanguktikpagaat tafumunga ikluhatpat nayugait tuulait nayugaani.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Atauhik talvani utukkat ikkakuukvik nayugat talvani una nayugak takunaktuk ilainainni nayugaini havgik uyakami, Kaapa, unalu kopalmik atilik nuna puisikhimanik. Taamna tuulait nayugaa pikaktuklu havik katmium-mik atilik

paatulit, angakyuamik pikaktuunikut ikkakuk, unalu Akhaluutit unalu refrigerators kitu may need management tafumunga anittailugit taamna CFCmik atilgit, kikittiiviknit pivaktut kikitijut kaasiliinga. Nattaaktuk 8,000 kat-takyuit pikaktuhat uuktuklugu ihumaliugiamingni kanuk ikkakuugiangni.

Hulivalikkat talvani Taamna tuulait nayugaani?

Taamna inukangittuk SRR nutkakhimaitumik angmaumavaktuk talvani FOX-B tuulait nayugaa.

Havaktahat 1 unalu Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktak-paktavutlu nayugainut Uuktuktauniinut havaktitihimayut talvani 1993mi.

Kakugu hanayuhak

Malikhugu tafumunga Taamna Kanatami Nappalikuinik naunaitkutihani hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat, FOX-B ihumagiyaayuk talvunga Klaas 2mut tuulait nayugaanut. Talvanilu haja hulinahuangittut talvani nayugahaani nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik.

Tingmitmit piksaliukhimayuk. Una Havakviata Anguyaknianikmut Munagiyit Kannittumut Nalautit nayugaa takunaktuk haumiani piksap. Utukkat ikluhatpat takunaktuk talikpiani ataani.

→ FOX-C (Ekalugad Kangikhukyuak)

Naituk Okagiyahak

FOX-C (Ekalugad Kangikhukyuak) iliyauhimayuk uataani taafuma Qikiktaaluup kikiktani, nattaaktuk 240 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga kanangnaani kikiktakyuak unalu 260 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga pingangnaani Kanngiqtuugaapik. Una umikhimayut Talvaniihangittut Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayayuk talvani 1957 unalu kimaktauhimayut talvani 1963mi.

Nunakakkaakhimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Maniliuknianutlu Kanatami (AANDC) iniktaat hivituyumik tuulait nayugaa kunniaktamingnik halumaktiknahuaknianut talvani 2004mi. Talvangaanit havaligamik, nunalaami apihuiyut ilihimapaikplutik piliktut talvani kikiktakyuak unalu Kanngiqtuugaapik, unalu tuulait nayugaa pulaangigita tahapkunanit nunalaat ukaktihainik.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Taamna tuulait nayugaa had ikkakuk tahapkunanit ikluhat, ilagiplugit Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk-imalgit insaliisin unalu natip kaahaa. Nayugat nunami puisikhimayuk ukuningga Haijukaapinguuk, PSiiPiit, Kaapa, kromium-nauhimayuk nunami, uyagak havikaktuk, unalu Zink. PSiiPiit pakitauyutlu talvani mingukhimayut kanginni ilangita ikluit.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik iniktuk

Taamna \$12 millian nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik angigutmik titikhimayuk, unalu \$5.2 millian tangmaakvik angigutmik titikhimayuk, tuniyauhimayut talvunga Inuit-nanminiit Kikiktaaluk Koapaliisin talvani 2006mi, unalu havaahak iniktauyuk talvani 2008mi. Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik hapkua ilagiyait:

- Unguvaktiklugit unalu puuktuklugit puisihat ilagiplugit Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk, unalu PSiiPiit;
- Ahiguktiginik ikluhpaknik, kimigutit, unalu kattakuyuyut;
- Pualgikhukniit ukuat puisikhimayuk nuna; unalu
- Unguvaktiklugu ikkakuk

Inuinaknik havaktuhanik imaalu ilihaktuhanik ihumagiluakpagait hivuliu-nahuakhugit una havaahakmi. Imaa pivaktut, 93 tautuklugu 100mik piguvit tahapkunani hanayuhait tuulait nayugaani havaktit Inuinauyut.

Kakugu hanayuhat

AANDC pivaktut ukiut 25ni munagijutihak unalu kunniagiamingni atuktahaktik tahapkunanit Taamna FOX-C tuulait nayugaani piyaangini nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik havagumayatik inikmata.

Kunniakpaktaat talvani FOX-C tikitinagit unalu iniktitlugu nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik.

I L I H I M A Y A H A K

Taamna nayugak FOX-Cmit ayungnangniaktuk akyagiami: milvikangittuk, halikapta atukniaktuk akyagiamni tahamunga. Talvani atauhimi, havaktit tahamaniitpaktut 12ni upluni akyaktauyaamini nikihanik tamayaniklu pihigaakpangmat!

FOX-D (Kivitoo)

Naituk Okagiyahak

FOX-Dmi iliyauhimayuk talvani pingaknamungaulgaakluni kivalianut Qikiktaaluup Kikiktata, 50 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga kivaliani kikiktakyuak. Talvaniihangittut Ungahiktunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanayauhimayuk unalu havakpaktut talvani 1957mit tafumunga 1963. Taamna kulilunganga tuulait nayugaa, iliyauhimayuk kaiktup kulaani, ilagiyait napagiak, igavikhak iklu, tamayautikyuaq, akhaluutikakvik, unalu malguk angiyuk ukhukyuat tutkukviit kattakyuuaq. Talvangaanit taamna tuulait nayugaa umiktauhimayut talvani 1963mi, taamna igavik iklu ikualavaktuk huungikhuni. Tahamna aallikluanga tafuma tuulait nayugaa, iliyauhimayuk hinaani tautuknakhiani Davis Strait, ilagiyait ukhukyuat tutkukviit iklukpat, milvihak, unalu hinaani mitvihak.

Kitkani 1963 unalu 1992mi, taamna tuulait nayugaa ukuninga nauyuk Auyuittuq Kanatami Pulaakvik, unalu Pulaakviit Kanata havaktitavaktuk ilainainik halummaktikhugit taamna ilagiyait angiviktikhugit unalu ikkakuukhugit iklukpat.

Taamna tuulait nayugaa haja pikaktuk iukkakhimayuk alguyamut napagiahak, iklukpat nayugait, unalu avaliiktut ikualahimayuk takiyuk iklukpak, ukhukyuat tutkukviit iklukpat, unalu malguk ikkakuukviit nayugat. Talvanilu amigaivyaktut kangagaaluk havakhimayuk pinikhakhimayit takunaktut huli talvani tuulait nayugaani.

AANDC havaktiit pualgikhiyut tukhuamik hilataani nayugaata akhaluutikakviup uuktuktahamingnik ukhukyuap haijucaapinmik, puisingnaktuk.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaini?

Taamna nuna talvani tuulait nayugaa puisikhimayuk ukuningga PSiiPiit, uyagak havikaktuk, Zink, Kaapa unalu katmium-mik atilik. Taamna tuulait nayugaa hiamitpiakhimayut ikkakat tahapkunanit ikkakuukviit unalu talvani amigaivyaktut avaliiktuk kimigutit.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

Havaktahak 1 unalu 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut Uuktuktauniinut inikpagaat talvani 1993. Ihuakhafaaktauhimayuk Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut iniktauyuk talvani Aakus 2011mi. AANDC iniktiliktaat tafuma Kanatami Nappalikuinik naunaitkutihani hanalgutit talvunga puisikhimayunut nunat nappahaa tafuma tuulait nayugaa.

Kakugu hanayuhat

AANDC havaliktut naunaiknahuaklugu kukugu hanayuhat tafuma tuulait nayugaini.

→ FOX-E (Duuban Kikiktak)

Naituk Okagiyahak

FOX-E iliyauhimayuk talvani Duuban Kikiktak talvaniituk Davis Straitmi. Kikiktakyuak, pakitaaktuk 95 unghahiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghahiktilanga talvani kanaknaanit ualianitlu, kanitkiyak nunalaak. FOX-Emi taimaituugaluak Talvanihangittut Ungahik-tunut Kilamik Tuhakkaagiamingni (TUULAIT) Tuulait hanavaktut unalu havakpaktut 1956mit tafumunga 1963. Nunakakkaahimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Maniliuknianutlu Kanatami (AANDC) piyaat munaginia talvunga tuulait nayugaa talvani 1965mi.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugait?

Puisikhimanik ilauyut aaniknaktut unalu aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakut, kimaktauhimayut kimigutit, unalu puisikhimayuk nunat. puisihat ihumaa-lutigiyayut ilauyut PSiiPiit, aasnik, katmium-mik atilik, kopalmik atilik, Kaapa, uyagak havikaktuk, havik, Zink, Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk, unalu ukhukyuak Hajjukaapinguuk.

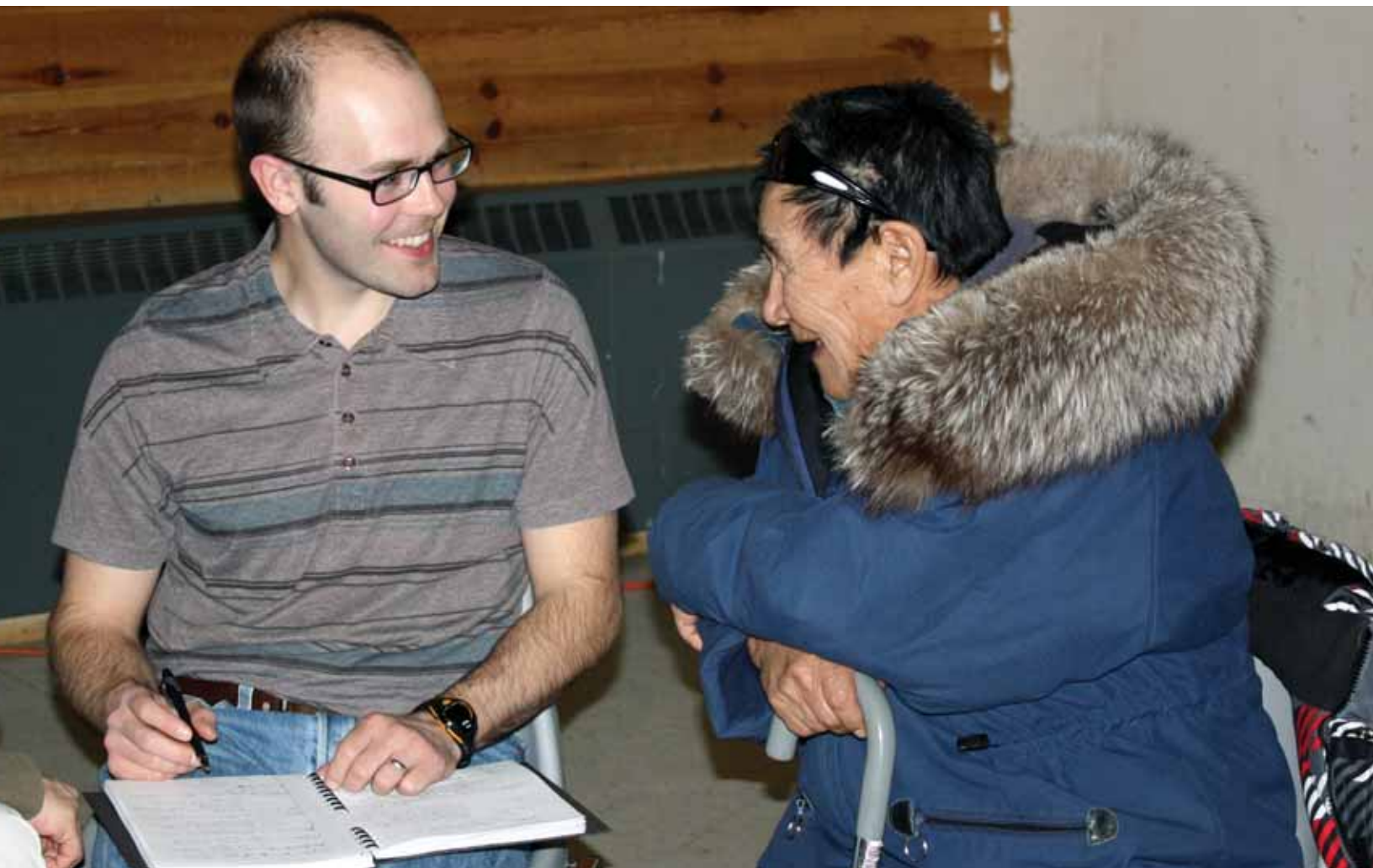
Hulivalikkat tuulait nayugaini?

AANDC iniktaat hivituyumik nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpak-tavutlu, utukanik hanalgutinik kinikhianik, unalu nuna uyakatu kanugitaa-haita kinikhianik uuktuktavut tahamani FOX-E-mi uvanilu haniata Padloping Kikiktak talvani 2010mi. Malikhugu una, taafumingga Utigiaganut nuna Hivuliktut Huliyaaingni Naunaiyagiiktaktik havaktauvaktuk ukuningga ukakatigiplugit tahapkunait taamna nunalaak Kikiktakyuak.

Kakugu hanayuhat

AANDC ukuatlu Kanatap Kavamaata Havakviit Munagivaktut Hanalgutinik, Iklukpaniklu (PWGSC) havakatigiikhutik uuktuktitiyut havaahamik halumahiyaanganik FOX-E unalu hanianiituk Paloping Kikiktak. Tuniyauhun-guyuk Ipulmi 2012.

Kikiktakyuakmiut iniknik Markosie Audlakiak, talikpiani, unipkaakpagaa hulivagiahaita kangagaaluk tahapkunani Padloping unalu Duuban Kikiktat tafumunga AECOM nunayaliuktiat Taylor Eshpeter talvani havaktitluni katimapkaipluni nunalaami.

Padloping Kikiktak

Naituk Okagiyahak

Padloping Kikiktak iliyauhimayuk naanginaktaaktuk 80 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilanga pingangnaani kivaliani taafuma Kikiktakyuak, unalu upaktauvaktuk takyukuinak unaluuniin halikaptakut. Inuit nunagiliktaat tahamani ublitaaktaat kinguvaptingni talvunga kanikliplugu 1884mi.

Tahapkuat Amialakat Tingmijutinut Munagiyiit hanavaktut unalu havakpak-tut anugimut uuktukvihamik talvani kikiktami 1943mit tafumunga 1945. Taamna anugilikiyuhak, attikhimayaat Kristal III, havakpaktut tahapkua Kanatap Aviktukhimayut Havakviit una Aulaaknikmut tahapkunaniit 1945mit uvunga 1956. Taamna tuulait nayugaa kimaktauhimayut talvani 1956mi. Inuit nunakaktut Padloping Kikiktak nuutpaktut tafumunga hanianut Qikiktakyuap kikiktaa (haja Kikiktakyuak) kitkani 1964mit uvanilu 1968. Talvani 1983, nunakaktut Kikiktakyuak initiated a halumaktingnik kikiktami kitu ilagiyait katitakniit, ahiguktikniit, unalu nuutikniit 2000nik kattakyuit kitkanut akyakvihakmut akyaklugit.

Amigaittut huli takunaktut utukkat tahapkunani tuulait nayugaani, ilaulugit utukkat tuulait nayugait unalu 1900 hannani inuit iluvikviit. Hapkua kahak-tayunaait talvani havaktautitlugu nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik.

Kimaktauhimayut akhaluutit talvani Padloping Kikiktak akhaluut ikkakuukvik.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugait?

Ahigukhimayut amigaivyaktut ikluhat ittut tuulait nayugaini, ilangit taafumunga pikaktaaktuk uyagak havikaktuk unalu Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk. nuna taimaillittut puisikhimayuk ukuningga ukumaituk havgit ukuninga uyagak havikaktuk, havik, Zink, katmium-mik atilik, unalu Kaapa, ukuatlu Haijukaapinguuk. Tahapkuat tuulait nayugait ilauyut angiyut ilangit tahapkuat kimaktauhimayut Akhaluutit, a havik ikkakuukvik, nattaaktuk 8,000 kattakyuit, unalu havik ikkakuuk.

Hulivalikkat tuulait nayugaini?

AANDC havaktitvaktuk hivituyumik uuktuktavut tahapkunani tuulait nayugait unalu havaktauuyuk taafumunga utigiaganut nuna hivuliktut hulyaamingni naunaiyagiktaktik ukuningga ukakatigiplugit tahapkunaniit taamna nunalaak Kikiktakyuak.

Kakugu hanayuhat

AANDC ukuatlu Kanatap Kavamaata Havakviit Munagivaktut Hanalgutininik, Iklukpaniklu (PWGSC) havakatigikhtuk uuktuktitiyut havaahamik halumahiyaanganik Paloping unalu hanianiituk Dupin Kikiktaani. Tuniyahunguyuk Iipulmi 2012.

→ Ikaluit Tuulain Imnami Nayugagaluanga

Naituk Okagiyahak

Ikaluit tuulain imnami nayugagaluanga nuutauhimayuk kanangnaani Ikaluit, hilatinuangani Ikaluit. Angmaktigiyyut talvani atulikaaktitlugu 1950ni, tahapkua tuulait nayugait ilauyugaluit tahapkunani Kavamat tahapkunani Amialikat (US) Paintulii unalu Napagiak tukhuak Alguyat. Kimaktauhimayuk Amialikat anguyaktiinit talvani 1961mi unalu kimaktauhimayut kimaktauhimayuk Kanatap anguyaktiinit talvani 1972mi. Tahapkua tuulait nayugait tuniyauhimayuk tafumunga Nunakakkaakhimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Maniliuknianutlu Kanatami (AANDC) 1976mi.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugait?

Nayugat nunami puisikhimayuk ukuningga PSiiPiit, uyagak havikaktuk, Zink unalu Kaapa. Talvanilu pakitiyyut kaffinik Insaliisit ilihimayait kangagaaluk aaniaknaktuk-imalgit ikluhat unalu hanalgutit atuktuhak, unalu alat ikkakuk hiamihimayuk talvani tuulait nayugait.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Iniktuk

AANDC, talvani partnership ukuningga Kavamaita Ikaluit, munagiyaa nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik taafuminga Ikaluit tuulain imnami nayugagaluanga kitkani 1995 unalu 1996. Amigaitkiyyat tahapkunani havaak iniktauyyuk ukuninga Tauva Aaktik Limiti. Ukuat havaahat ilagiyait:

- Katitakniit aaniaknaitut-aaniknaitut hanalgutit atuktuhak unalu hanayauyyukhavak havatiakhimayumi uyagaktakvikmi tuulait nayugaa; unalu
- Puuktukniit unalu aullaktittinik uumingga aaniaknaktut tamayat tafumungausaimi ikkakukniit iklukpat.

Kakugu hanayuhat

AANDC pivaktut ukiut 25ni munagijutihak unalu kunniagiamingni atuktuhatik talvani Ikaluit tuulain imnami nayugagaluanga tuulait nayugaa.

Ikkakuk talvani talvani Ikaluit tuulain imnami nayugagaluanga tuulait nayugait pitinagu tafumunga nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik.

Nottingham Kikiktak

Naituk Okagiyahak

Nottingham Kikiktak iliyauhimayuk naanginaaktaaktuk 140 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilanga pingannamut ualinikmutlu haatlugu kiip Toasit, unalu naanginaaktaaktuk 80 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiiktaklugu unghiktilanga kanangnaani Ivujivik, Kupek. Naunaihimayuk havakvik talvanga Aulakvik anugilikiyuhak unalu Naalautikut ukagut iklukpak hanayauvaktut talvani 1920s. Una tuulait nayugaa atuktaukuyungnaiktaat talvani 1970mi.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugait?

Taattiin kimaktauhimayut kimigutit ittut talvani tuulait nayugaini, ukuningalu malguk angiyuk imaitut nunap kanganiituk tutkuviik kattakyuyuat, amigaivyaktut nappagayut unaluunii iukkakhimayut alguyamut napagiahak, unalu angakyuamik pikaktuuniktut ikkakuk, ilagiplugit ukhukyuat kattakyuit unalu alguyat, atungittut havigalit, kiyuk, akhaluutit, unalu paatulit.

Hulivalikkat talvani tuulait nayugaani?

Hivituymik Havaktahak 2 Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut iniktauyuk talvani Maatsi 2011mi.

Kakugu hanayuhak

Taamna puisikhimayunut nunat halumaktiknahuaknianut Kunniaktitiniakktut hivituymik Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu nayugainut uuktuktaunianut tahapkunani tuulait nayugaani 2012mi, manikhakkata. Atukhugu ihumaliuktut hivituymik kunniaktamingnik havaak, AANDC upiniaktut tafumunga hanaluni hivumuugutihamik utiktinahuaklugu nuna hivuliktut havaliktinagu tuulait nayugaa.

Tingmitmit Piksaliukhimayuk tautukhugu havakvik.

Naituk Okagiyahak

Reetiu Kikiktak pakinaktuk kitaani hinaata Rasaluusin Kikiktak nattaaktuk 340 unghiktilaanga ikaaknik atauhikmik pihugungni kafiktaklugu unghiktilanga pingangnaani kivaliani taafuma Ikaluit talvani paangani Ikaluit takyuata kangihuani. Tahapkunaniit 1929 tafumunga 1961, tamna Kanatap Aviktukhimayut Havakvia Apkutinin, Tingmijutinun, Imakkutlu havakpaktut ulamnaunahukkuungnaitumi ikayuut unalu anugilikiyuhak talvani taamna tuulait nayugaa. Talvangaaniit 1961mit, tahapkua tuulait nayugait kimaktauhimayut.

Huuktauk una puisikhimayuk tuulait nayugaa?

Una tuulait nayugaa pikaktuk malguknik nappagayut ikluhat, avaliiktut talvanga pingahut ilalugit ikluhat, malguk halikaptat milvikhait, unalu una naunaittuk naalautini napagiak. Ilauplugulu una, aaniknaktut unalu aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakuk hiamitpiakhimayuk malikhugu taamna tuulait nayugait, unalu nayugat nunami puisikhimayuk ukuningga ukumaitut havgit unalu Hajjukaapinguuk.

Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik Iniktuk

Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu tuulait nayugaini uuktuktavut inikpagaat talvani 1996 unalu 2001mi. Taamna \$8.1 millian nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik angigutmik titikhimayuk iniktauuyuk ukuningga Hazko Nunaptingnut, imaptingnut, anikhaaktakpaktavutlu

Ikayugahuakniit kitkani 2006 unalu 2007mi. Nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik talvani havaahat ilagiyait:

- Katitakniit imaalu ikkakuukniit avatkuttugu 1,700 kiupik miita - nappa taamna kafiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitut aahiit pilugu nananik unalu avatkuttugu 200 kiupik miita - nappa taamna kafiktuklugu itikkatit hitamaiktuklugit kiukutitut aahiit pilugu aaniaknaitut-aaniknaitut ikkakut.
- Tuulait nayugaini halummaktiknianut 500,000 liitat atuktaat imak puisikhimayuk ukuningga ukumaitut havgit.

Avatkuttugu 60 aunhannatmit pigamik tahapkunani havaktit talvani havaktautitlugu una havaahak Inuinauyut unalu avatkuttugu 80 aunhannatmit pigamik tahapkunani ilikuuktut havaktit ikayuktitauyut-attikhimayut havagiami titikkat kanuk havagumik havaktuhat titigakhimayut tuniyauhimayut tafumunga Inuit nanminiit.

Kakugu hanayuhat

Pikangitmata uyagaliaktakviit unaluuniin aalat ikkakut kimaktait tuulait nayugaini, hivituyumi munaginik kunniakniklu pingitkaluakluni talvani. Atauhik iklukpat kimaktauhimayuk atugiangani ayukhaktunit angunia-gaangamik appigingmata nunalaat atugumaplugu.

Ikkakut ukuat kattakyuit halummaktauyut talvani havaktautitlugu nuna utiknahuaklugu hivuliktut havaliktinatik tahapkunani Reetiu Kikiktak tuulait nayugaa.

TUHATIAGUMAGUVIT TAAFUNMINGA

Tuhatiagumaguvit taafunminga Nakuungikhimayut Nunat Nunavutmi, ukakagitulgit:

Puisikhimayunut Nunat Halumaktiknahuaknianut

Nunakakkaakhimayunut Havaanginut imaalu Nunaptingni Maniliuknianutlu Kanatami - Nunavut Nunaita Havakviit

Titigakavikkut 2200

Ikaluit, NU

X0A 0H0

Hivayautit: (867) 975-4500

Qaritauyakkut: NunavutCSP@aadnc-aandc.gc.ca

Ilangit Ikayugiami ayungnaituk kagitauyakut

AANDC Nunavut Nunaita Website: www.aadnc-aandc.gc.ca/nunavut

AANDC's Nunaptingni puisikhimayunut nunat halumaktiknahuaknianut: www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100035301